

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 16 від 30 грудня 2025 року

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!
З НОВИМ РОКОМ!

*Закриваємо 2025 із вдячністю.
Відчиняємо 2026 із надією!*

СВІТЛИХ ЗИМОВИХ СВЯТ!

Дорогі друзі й однодумці!
Дорога каразінська родинно!

Рік, що минає, ще раз довів: справжня сила університету вимірюється здатністю вистояти, зберегти гідність і рухатися вперед тоді, коли випробування стають екзистенційними.

2025 рік був непростим для України. Для кожного й кожної з нас. Війна продовжує змінювати звичний хід життя, ставити перед суспільством й освітою питання виживання, відповідальності та сенсів. Але саме в таких умовах Каразінський університет підтвердив свою історичну роль: бути опорою, простором знань, свободи думки та служіння країні.

Попри всі виклики, наш університет зберігає високі позиції як на національному, так і на глобальному рівні. Ми залишаємося впізнаваними в міжнародних рейтингах, розвиваємо партнерства з провідними університетами світу, підтримуємо академічну мобільність і наукову співпрацю навіть у воєнний час. Каразінський бренд – це здатність відповідати світовим стандартам і формувати майбутнє української науки та освіти.

Ці досягнення були б неможливими без сили нашої спільноти. Студенти, викладачі, науковці, співробітники, випускники... кожен і кожна на своєму місці робить усе можливе, а інколи й неможливе. Ми навчилися працювати в умовах постійної небезпеки, перебоїв, втрат і тривоги, але не втратили головного – віри в університет і в Україну.

Каразінський університет сьогодні – це соціальна місія, волонтерство, підтримка Збройних сил України, наукові розробки для оборони й відновлення країни, виховання молоді, яка мислить відповідально та діє свідомо. Це щоденне служіння Україні. Тихе, наполегливе, системне.

Ми вступаємо в новий рік із розумінням: шлях буде складним. Але в нас є головне – спільність цінностей, довіра одне до одного й відчуття спільної місії. Каразінський університет уже не раз у своїй історії доводив, що здатен вистояти в найтемніші часи. І кожного разу виходив із них сильнішим.

Дякую кожному й кожній за професіоналізм, витримку, людяність і любов до нашого університету! Щиро бажаю всім нам тихих і світлих зимових свят!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

ПОДІЇ

ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ 23 ГРУДНЯ 2025 РОКУ

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відбулося чергове засідання Вченої ради.

На початку засідання до каразінської спільноти завітав представник ЕРАМ Ukraine – міжнародної ІТ-компанії, багаторічного партнера університету. Іван Міхєєв, керівник освітніх програм ЕРАМ на сході України, з нагоди 20-річчя українського офісу компанії ЕРАМ відзначив проактивну роль Каразінського університету в розвитку ІТ-освіти та вручив відзнаку Дмитру Узлову, директору навчально-наукового інституту комп'ютерних наук та штучного інтелекту, з яким компанія плідно співпрацює.

Засідання продовжилося доповіддю академіка НАН України, завідувача кафедри фізики ядра та високих енергій імені О. І. Ахієзера Юрія Слюсаренка на тему «Академік О. І. Ахієзер – викладач та педагог», присвяченої науково-педагогічній спадщині видатного вченого та його ролі у формуванні харківської наукової школи.

Вчена рада розглянула питання присвоєння вчених звань. Значну увагу було приділено кадровим питанням. Члени Вченої ради підтримали рішення про створення підготовчого відділення

«Відкритий шлях до вищої освіти». Також було розглянуто питання внесення змін до Статуту університету.

У межах засідання погоджено проєкт Антикорупційної програми університету на 2026–2028 роки, затверджено низку положень про факультети, навчально-наукові інститути, кафедри та структурні підрозділи, а також музеї Музейного комплексу університету.

Окремими рішеннями Вчена рада затвердила загальний ліміт стипендіатів, яким буде призначатися

академічна стипендія за результатами підсумкового семестрового контролю І семестру 2025-2026 навчального року, результати атестації наукових працівників у 2025 році, освітні програми та програми з присвоєння часткових і мікрокваліфікацій, а також Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з напрямку «Актуальні питання співробітництва України з Європейським Союзом».

Під час засідання було підтримано рішення щодо відкриття спеціалізованих вчених рад і щодо утворення в університеті разових спеціалізованих вчених рад для захисту дисертацій за низкою спеціальностей, а також ухвалено рішення про присвоєння звання професора-консультанта.

Робота Вченої ради засвідчила послідовну реалізацію стратегії розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, спрямованої на забезпечення високих стандартів освіти, науки й академічного управління.

Текст: Маргарита МОРОЗ.
Фото: Каміла РАХМАТІЛАСВА.

ВІДЛУННЯ СВЯТА

НАЗАВЖДИ КАРАЗІНЦІ: УНІВЕРСИТЕТ ВІДЗНАЧИВ ЗИМОВИЙ ВИПУСК МАГІСТРІВ – 2025

У Казанському університеті відбулася урочиста церемонія зимового випуску магістрів 2025 року. Цей день об'єднав випускників, викладачів, керівництво університету, рідних і друзів у теплій, водночас стриманій атмосфері – напередодні різдвяних свят і в умовах воєнного часу.

Захід розпочався хвилиною мовчання для вшанування пам'яті всіх загиблих у російсько-українській війні – студентів, випускників і викладачів університету, завдяки подвигу яких Казанський продовжує свою роботу в українському Харкові на благо нашої країни.

З вітальним словом до новоспечених магістрів звернулася ректор Казанського університету Тетяна Кагановська, яка привітала випускників із завершенням важливого етапу в їхньому житті та побажала їм професійної реалізації, внутрішньої сили й віри у власні можливості. Також із промовами виступили директор навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Денис Коваленко, представники студентської профспілки

та Студентської ради університету.

Однією з ключових частин церемонії стало вручення відзнак магістрам, які продемонстрували високі результати в навчанні, науковій діяльності та громадському житті. Імена кращих випускників факультетів і навчально-наукових інститутів лунали зі сцени під музичний супровід університетського оркестру Karazin Orchestra.

Від імені випускників зі словами подяки до університетської спільноти звернувся магістр навчально-наукового інституту

«Інститут державного управління» Олександр Пелюх. Завершальним офіційним акордом церемонії стало виконання всесвітнього студентського гімну «Gaudeamus».

Святкову атмосферу події доповнили яскраві музичні номери у виконанні Karazin Orchestra, різдвяний вертеп від харківського осередку НСОУ «Пласт» та фінальна композиція, що стала символом енергії, сили й віри в майбутнє.

Казанський університет вітає випускників зі здобуттям ступеня магістра та бажає впевненості, натхнення й успіхів на шляху до реалізації професійних і життєвих цілей. Несіть ім'я Казанського з гідністю та до нових зустрічей у стінах альма-матер!

Текст: Маргарита МОРОЗ.

Фото: Діана КУРГАНОВА.

ВІДЛУННЯ СВЯТА

КАРАЗІНСЬКИЙ СВЯТКУЄ РІЗДВО

У Каразінському університеті зберігають різдвяні традиції: колектив, студенти, родини викладачів та співробітників збираються разом. Різдво – це час, коли кожен може відчутися частиною чогось більшого, зануритися у справжню казку, наповнитися теплом, надією та щастям. Особливо важливо відзначати цей день у наш непростий час, коли війна вносить свої виклики в життя. Свято об'єднує людей, нагадує про цінність родинних зв'язків і дарує віру в майбутнє.

ПОДІЇ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО ПОСПІЛКУВАЛАСЯ ЗІ СТУДЕНТАМИ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

12 грудня 2025 року у стінах Каразінського університету відбулася важлива подія – візит Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко. У межах зустрічі з молоддю обговорювалися актуальні питання розвитку освіти, державної служби та перспектив економічного зростання нашої держави.

На заході були присутні Оксен Лісовий – Міністр освіти і науки України, Олег Синегубов – начальник Харківської обласної військової адміністрації, Віта Ковальська – заступник начальника Харківської обласної військової адміністрації та представники Каразінського університету: ректор Тетяна Кагановська і проректор Анатолій Бабічев.

Під час зустрічі зі студентами Юлія Свириденко разом з учасниками

дискусії торкнулася широкого кола важливих тем: можливості стажування в державних інституціях для студентів, державного управління як покликання, майбутнього треку розвитку економіки України та післявоєнної відбудови, а також взаємодії соціології й політики для ефективних управлінських рішень.

Після завершення основної частини зустрічі гості відвідали міждисциплінарну навчально-наукову лабораторію біомедичних досліджень KarazinBioMed, де ознайомилися з напрямками сучасних наукових розробок. Юрій Кот, завідувач кафедри біохімії та керівник лабораторії, розповів про інноваційні підходи в біомедичних дослідженнях та потенційні можливості впровадження здобутих результатів у

практику.

На згадку про візит представники університету подарували Прем'єр-міністерці альбом «Каразінський університет: рефлексії ректора в час війни», який відображає життєстійкість та відданість спільноти Каразінського університету своїй справі навіть у складні часи.

Щиро дякуємо Прем'єр-міністру України Юлії Свириденко та Міністру освіти і науки України Оксену Лісовому за візит до Харкова і дбайливу увагу до життя Каразінської родини!

Текст: Лілія ДОЦЕНКО.

ВІТАЄМО!

ДОСЛІДНИКІВ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ НАГОРОДЖЕНО ПРЕМІЄЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ МОЛОДИМ УЧЕНИМ ЗА 2025 РІК

Верховна Рада України ухвалила Постанову про присудження Премії Верховної Ради України молодим ученим за 2025 рік. Серед лауреатів – чотири представники Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, чий наукові здобутки були високо оцінені Комітетом з питань освіти, науки та інновацій.

Премію присуджено:

- за роботу «Розтягувально-стискальна пластичність у метричних та нормованих просторах» Заварзіній Олесі Олегівні – доктору філософії, доценту кафедри;
- за роботу «Соціальні ефекти та виклики дистанційного навчання у вищій школі України: від COVID-19 до війни» Бойку Дмитру Миколайовичу – кандидату соціологічних наук, завідувачу кафедри;
- за роботу «Великомасштабні процеси в атмосфері та геокосмосі

над Україною, що впливають на функціонування радіосистем подвійного призначення» Жданку Євгену Геннадійовичу – аспіранту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та Шевелеву Микиті Богдановичу – доктору філософії, старшому науковому співробітнику факультету.

Премія Верховної Ради України молодим ученим була заснована у 2007 році з метою підтримки розвитку вітчизняної науки, стимулювання фундаментальних і прикладних досліджень, підвищення

престижу наукової праці та ролі молодих учених у суспільстві. Щороку з 2008 року присуджується 20 премій у розмірі 20 000 гривень. На відзначення можуть претендувати молоді вчені віком до 35 років, чий роботи містять оригінальні наукові результати, підтверджені патентами, апробацією чи впровадженням у практику.

Каразінський університет пишається своїми молодими дослідниками, які зміцнюють науковий потенціал України та продовжують традиції академічної ефективності університету. Вітаємо!

ПИШАЄМОСЯ!

ВИПУСКНИК ННІ «ФІЗИКО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ» ОЛЕГ ТРОЦЕНКО – СЕРЕД ЛАУРЕАТІВ ПРЕМІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ДЛЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

4 грудня 2025 року відбулося урочисте нагородження лауреатів Премії Верховної Ради України для молодих учених за 2025 рік.

З радістю вітаємо випускника ННІ «Фізико-технічний факультет» (випуск 2014 року), наукового співробітника ІЕРТ НАН України Олега Троценка, який отримав почесну відзнаку з рук

голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука.

Це визнання – підтвердження вагомого внеску у розвиток української науки та високого рівня підготовки фізтехівців.

Пишаємося! Зичимо Олегу нових наукових звершень, сміливих ідей і подальших перемог!

ННІ «УПА»

АРТЕМ ЧЕРНЮК ВІДВІДАВ САМІТ ГРОМАДСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ОСВІТЯН – ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ПРОГРЕСИЛЬНІ»

6 грудня 2025 року у м. Київ в Українському домі відбувся саміт найбільшого в Україні громадського об'єднання освітян – громадської організації «Прогресивні».

У роботі саміту взяв участь завідувач кафедри електротехніки та електроенергетики навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Артем Чернюк.

Цьогорічний саміт став наймасштабнішим, адже захід відвідали понад 700 освітян з усієї країни, які представили усі рівні освіти.

Під час заходу було пропрацьовано низку важливих питань сучасної української освіти: від розмірів оплати за працю педагогів до питань інклюзивності в освіті. Також було розглянуто досвід переміщених та прифронтових закладів освіти та закладів освіти, які випробовують формат державних неприбуткових підприємств.

Захід став майданчиком для відкритої розмови про виклики війни та невідповідність між очікуваннями й реаліями в українській освітній сфері.

Зокрема, у межах заходу було проведено:

- презентацію результатів річної діяльності громадської організації, зокрема досягнень в адвокації та захисті прав освітян;
- публічну дискусію «PROосвіту 2025: Між сподіваннями та розчаруваннями. Як подолати розриви?»;
- відкритий мікрофон «Голоси освіти. Що “болить” та як спільнодіяти!».

Особливу увагу було приділено підтримці ветеранів з порушеннями зору та їхній реабілітації.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ВІЗИТ ДО ЛАТВІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В МЕЖАХ ГРАНТОВОГО ERASMUS+ ПРОЄКТУ ЖАНА МОНЕ EDETMS

З 13 до 16 листопада 2025 року представники кафедри маркетингу та торговельного підприємництва навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» взяли участь у робочому візиті до Латвійського університету.

Візит відбувся в межах виконання грантового проєкту Жан Моне ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH “European concept of dynamic regulation and coordination of examination of goods in customs affairs” (EDETMS) / «Європейська концепція динамічного регулювання та координації експертизи товарів у митній справі».

Метою поїздки було поглиблення академічної співпраці, обмін досвідом та ознайомлення з сучасними європейськими практиками динамічного регулювання.

Протягом візиту учасники долучилися до робочої зустрічі і дискусій із представниками факультету економіки

та соціальних наук Латвійського університету.

Програма візиту передбачала ознайомлення з:

- європейськими підходами до координації і забезпечення освітнього процесу;
- системою підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів в Латвії;
- актуальними науковими дослідженнями щодо цифровізації процедур та впровадження ризик-орієнтованих моделей регулювання;
- практикою взаємодії між університетом та бізнес-середовищем.

Окрему увагу було приділено обговоренню шляхів імплементації досвіду країн ЄС у національні освітні програми, зокрема через оновлення змісту навчальних дисциплін, створення

спільних наукових досліджень та підготовку спільних публікацій.

Представники української сторони презентували ключові результати роботи в межах проєкту EDETMS, окреслили національні виклики та запропонували напрями подальшої співпраці.

Поїздка сприяла зміцненню міжнародного партнерства, поглибленню наукових контактів та формуванню платформ для розроблення спільних дослідницьких і освітніх ініціатив.

Отриманий досвід буде використаний для удосконалення методичного забезпечення дисциплін, підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти та посилення інтеграції української освіти до європейського академічного простору.

Дякуємо Латвійському університету за запрошення та підтримку!

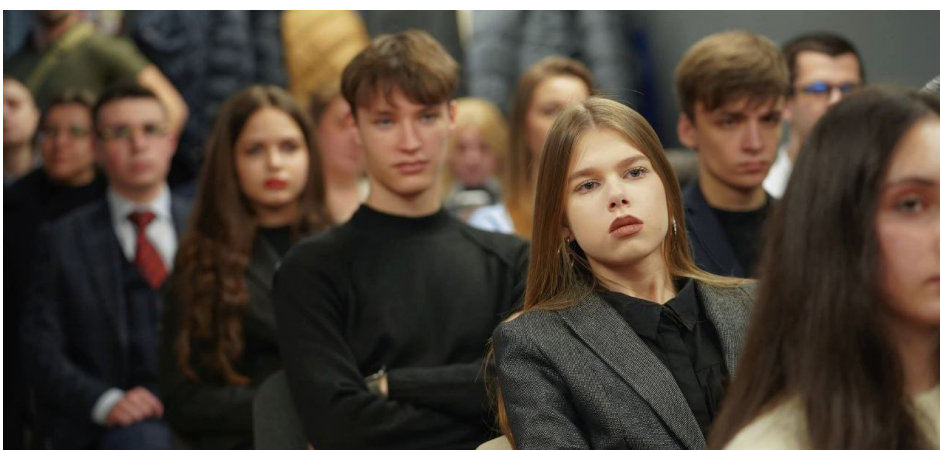
КАРАЗІНСЬКИЙ ВІДЧУВАЄ ПІДТРИМКУ

ПРЕДСТАВНИК НАТО ПАТРІК ТЕРНЕР ВІДВІДАВ КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Під час перебування в Харкові 11–12 грудня старший представник НАТО in Ukraine Патрік Тернер відвідав Каразінський університет. Метою його візиту стало висловлення непохитної готовності Альянсу і надалі підтримувати Україну в її боротьбі проти російської агресії.

У межах зустрічі пан Тернер поспілкувався з адміністрацією університету та студентами-міжнародниками.

Цей візит ще раз підтвердив готовність Альянсу до надання довгострокової підтримки Україні. Представник НАТО відзначив стійкість міста, яке попри постійні удари продовжує забезпечувати роботу ключових систем життєзабезпечення, навчати й виховувати прогресивну молодь і залишається потужним осередком української науки та культури.

*Текст: Аделаїда ТОМАШ.
Фото: Каміла РАХМАТІЛЛАСВА.*

НОВОРІЧНЕ ІНТЕРВ'Ю

НОВИЙ РІК – НОВІ МАРШРУТИ: В. О. ДЕКАНА ФАКУЛЬТЕТУ МАТЕМАТИКИ І ІНФОРМАТИКИ ЄВГЕН МЕНЯЙЛОВ – ПРО ПОДВІЙНІ ДИПЛОМИ З НІМЕЧЧИНОЮ, ГРАНТ DAAD І АМБІЦІЇ 2026 РОКУ

За останні три роки факультет математики і інформатики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна зробив те, що ще нещодавно здавалося майже неможливим у прифронтовому Харкові: запустив масштабні міжнародні програми, відкрив подвійні дипломи з Німеччиною, побудував маршрути академічної мобільності до ЄС, переміг у престижному конкурсі DAAD і сформував стійку міжнародну екосистему для студентів та викладачів.

У передноворічні дні ми поговорили з в. о. декана факультету, доцентом Євгеном Меняйловим – про освітні мости між Харковом і Європою та про те, з якими амбіціями факультет входить у 2026 рік.

– Євгене Сергійовичу, якщо уявити факультет як рівняння: що було його найскладнішою змінною, коли ви очолили його три роки тому?

– Це був час, коли університетське життя існувало між навчальним графіком і повітряними тривогами. Ми читали лекції з різних країн і часових поясів, намагалися втримати

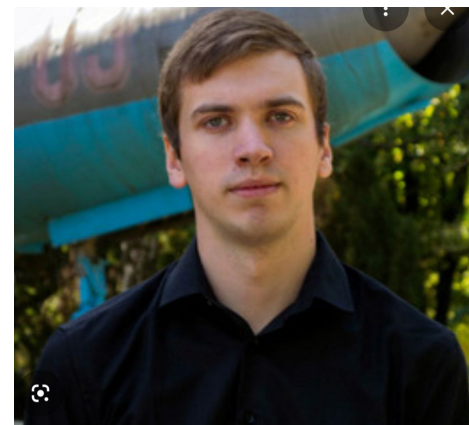
якість освіти, коли сама стабільність здавалася розкішшю. Очолити факультет у той момент – це був стрибок у холодну воду. Але іншого варіанту не існувало: потрібно було зберегти систему, людей і темп. Сьогодні бачу факультет як корабель, що вже довів: може тримати курс у шторм. Тепер наше завдання – не просто плисти далі, а прокласти нові маршрути. Хочу, щоб факультет був місцем сили: сучасним, відкритим, європейським за змістом і дуже українським за духом.

– Який момент 2024–2025 років ви б назвали «точкою неповернення», після якої стало зрозуміло: факультет уже інший?

– Запуск і реальна робота міжнародних програм. Ми не просто підписали угоди – ми довели, що можемо їх реалізовувати навіть під час війни.

Серед ключових досягнень:

- подвійний бакалаврат з Університетом Ульма;

- подвійна магістратура з Data Science (старт у 2025 році);
- розширення англомовних курсів з математики, статистики та ML;
- створення мережі підтримки студентів у Німеччині через GIK e.V.;
- перемога в конкурсі DAAD DUHN – чотирирічний грант, що дає стабільність і стратегічну перспективу.

Це фундамент, на якому будуємо майбутнє факультету.

– Якщо говорити мовою цифр: на якій стадії зараз програма подвійних дипломів?

– На сьогодні за програмою бакалаврських подвійних дипломів уже навчаються 8 студентів факультету математики і інформатики. Ще 8 студентів пройшли конкурсний відбір і розпочнуть участь у програмі в наступному навчальному році. Для прифронтового університету – це не просто статистика. Це доказ довіри з боку європейських партнерів і показник готовності наших студентів працювати на міжнародному рівні. Співпраця з Ульмом схожа на добре

НОВОРІЧНЕ ІНТЕРВ'Ю

спроєктований алгоритм.

– З чого все почалося?

– Ідея виникла після конференції Bayhost на початку 2023 року. Дуже швидко стало зрозуміло, що ми мислимо в одному напрямі, і вже наприкінці 2023-го підписали договір про подвійні дипломи. Війна стала певним каталізатором: понад 160 наших студентів опинилися в Німеччині. Саме там, завдяки громадській організації GIK e.V., заснованій нашою випускницею, з'явився мюнхенський осередок Каразінського університету. Це буквально врятувало навчальний процес. Ульм побачив, як ми працюємо в екстремальних умовах, і запропонував партнерство. Так з'явився не просто проєкт, а справжній освітній міст між Україною та Німеччиною.

– Як працює бакалаврська програма подвійних дипломів «на практиці», без ідеалізації?

– Програма охоплює три спеціальності: фундаментальна математика, прикладна математика, теоретична та прикладна інформатика. Перші семестри студенти навчаються в Харкові. Після третього семестру можуть продовжити навчання в Ульмі (4–5 семестри). Німецька сторона визнає перший рік Каразінського як завершальний рік старшої школи, тож

студенти не втрачають час.

На виході – два дипломи: український і німецький BSc Mathematics.

– Магістратура з Data Science, що стартує у 2025-му, для кого вона та про що насправді?

– Це інтенсивна англомовна програма для тих, хто хоче працювати з реальними даними, індустріальними кейсами й міжнародними командами. Перший рік – у Харкові, другий – в Ульмі. Готуємо фахівців, які зможуть однаково впевнено працювати в Україні, Європі та глобальних компаніях.

– Грант DAAD DUHN часто звучить як аббревіатура. Що він реально змінює для факультету?

– Це системна, довгострокова підтримка. Завдяки гранту можемо:

- розвивати програми подвійних дипломів;
- відкривати нові англомовні магістерські програми;
- проводити літні школи та міжнародні воркшопи;
- створювати спільні дослідницькі платформи;

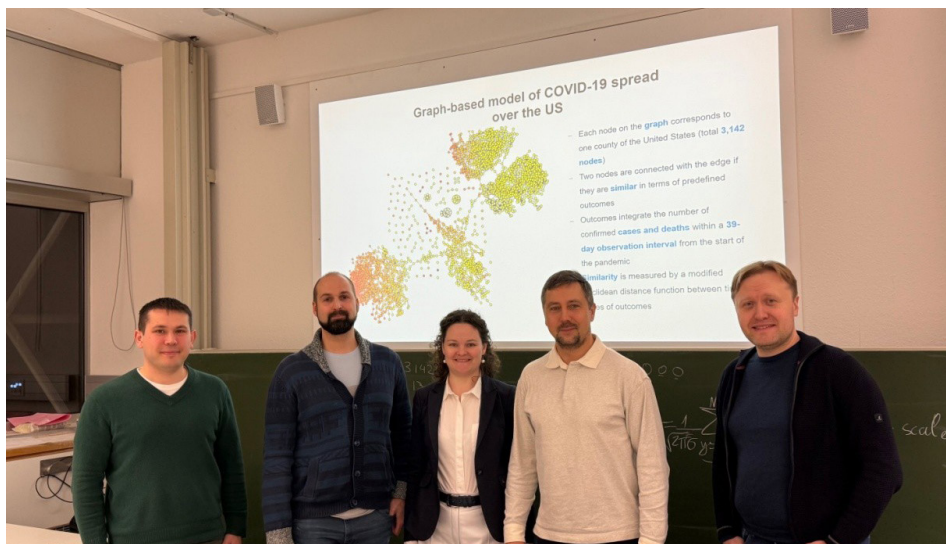

- фінансово підтримувати студентів у 2026–2029 роках.

Наприклад, у листопаді 2025 року троє викладачів нашого факультету вже працювали над науковими дослідженнями в Ульмі та ініціювали нові спільні проєкти – повністю коштом цього гранту. А у квітні 2026 року плануємо науковий воркшоп із повним фінансуванням участі 8 викладачів факультету. У жовтні 2026 року відбудеться наукова школа «Топологічний аналіз даних» – із повним фінансуванням 15 студентів нашого факультету. До участі долучаться провідні науковці світу у цій галузі.

– Окрім Ульма, факультет активно працює й з іншими німецькими партнерами. Розкажіть про співпрацю з Регенсбургом.

– У 2023 році ми започаткували співпрацю з Ostbayerische Technische Hochschule Regensburg, факультетом математики й інформатики. Уже в перший рік 7 наших студентів отримали фінансування річної академічної мобільності: 3 стипендії Erasmus+ та 4 внутрішні стипендії OTH. На ці стипендії претендували шість українських університетів (близько 20 студентів), але кожного семестру перемагали саме наші студенти.

Каразінські науковці та колеги в Ульмі.

НОВОРІЧНЕ ІНТЕРВ'Ю

Взимку 2024–2025 років з усієї України було виділено лише одну стипендію Erasmus+ та одну внутрішню стипендію ОТН. Їх отримали наші студенти Михайло Полевич та Андрій Жолткевич-Стебенєв. На літній семестр 2025 року єдину стипендію Erasmus+ виграла Олена Гуркіна, серед близько 20 претендентів. Загалом із 2023 року в програмі мобільності з ОТН Регенсбург взяли участь понад 25 студентів. Вони щоразу демонструють високий рівень мотивації, академічної зрілості та здатність інтегруватися в міжнародне середовище.

– Чи можуть ці програми бути доступними не лише «ідеальним студентам»? Які вимоги до вступу?

– Бакалаврат:

- середній бал від 75;
- німецька мова – B1;
- дві рекомендації;
- мотиваційний лист.

Магістратура:

- диплом бакалавра;
- вступ до ОНП Data Science;
- англійська – B2;
- високий середній бал.

Далі – співбесіди з комісіями Каразінського та Ульма.

– Фінанси часто стають стоп-фактором. Скільки реально коштує навчання?

– Навчання в Ульмі безплатне. Є лише семестровий внесок – близько 80–85 євро. Основні витрати – проживання та харчування (приблизно 950–1 000 євро).

Два ключові джерела підтримки:

1. DAAD – з 2026 року покриватиме більшість витрат.

2. BAföG – державна допомога Німеччини (близько 950 € на місяць).

Більшість наших студентів успішно її отримують.

– Які нові ініціативи готує факультет у 2025–2026 роках?

– Коротко про трансформацію факультету. Серед планів: англомовна магістратура з математичного моделювання; сертифікатні програми з ML, AI, оптимізації; лабораторія прикладної математики та аналізу даних у співпраці з ЄС; розширення участі викладачів у Erasmus+ і DAAD; модернізація IT-інфраструктури; посилення підтримки студентів, які навчаються за кордоном.

– Євгене Сергійовичу, яким бачите факультет через п'ять років?

– Факультет, який знають у Європі. Де готують потужних математиків, аналітиків і фахівців із даних. Де студенти створюють стартапи, а викладачі працюють у міжнародних дослідницьких групах. Ми йдемо до цього впевнено й послідовно.

– І що побажаєте колегам та студентам у новому 2026 році?

– Не бійтеся можливостей. Користуйтеся ними. Навчайтеся, розвивайтеся, вірте в себе й Україну. У великі часи народжуються великі історії, кожен із вас може стати автором своєї.

Ліна ТИМАРСЬКА.

Візит кандидатів нового покоління ДД в Ульм, знайомство з університетом.

СТАЛІСТЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ОСВІТИ: ГАННА ТІТЕНКО ПРО ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ, НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЛАНИ ІНСТИТУТУ ЕКОЛОГІЇ, ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ганна Тітенко – виконувачка обов'язків директора новоствореного інституту екології, зеленої енергетики та сталого розвитку. Інститут відкриває для студентів простір, де екологічна наука поєднується з технологіями майбутнього. Ганна Валеріївна розповідає, чому саме зараз важливо розвивати екологічні спеціальності, як змінюватиметься навчальний процес та які проекти студенти зможуть реалізувати вже найближчим часом.

– Як відбулося об'єднання інституту екології та інституту комп'ютерної фізики та енергетики?

– Це була інноваційна, колективна й доволі смілива ідея. Вона з'явилася абсолютно не випадково, хоча й таке швидко втілення її в життя було доволі неочікуваним. Сьогодні величезна кількість запитів у сфері екології перетинається зі сферою зеленої енергетики, а ринок праці потребує

фахівців, що володіють одночасно як екологічними, так і енергетичними компетентностями.

Постійно стикаємося з ситуаціями, коли студентам екологічних спеціальностей потрібні знання з альтернативної енергетики, але наші попередні можливості цього не забезпечували. З іншого боку, маємо великий запит для подання міжнародних грантових заявок, пов'язаних із кліматичною трансформацією та сталим розвитком, і вони потребували саме міждисциплінарної команди. Кілька років ми намагалися вирішувати це через співпрацю двох інститутів, але зрештою дійшли висновку, що найефективніше буде створити єдиний структурний підрозділ. Ми стартували ще під час вступної кампанії, щоб уже з перших днів навчального року студенти обох інститутів відчували себе частиною однієї спільноти. Так і вийшло: вони створили єдине студентське самоврядування, першокурсники та старшокурсники швидко познайомилися, ініціювали власні проекти та стали командою. Викладачі об'єдналися вже з 1 вересня й зараз спільно формують нову стратегію інституту. Хочемо зробити її живою й гнучкою, а не формальною. Хочемо, щоб наша стратегія працювала у відповідь на реальні виклики. Ми переконані, що екологія неможлива без зеленої енергетики та сталого розвитку. Екологічні дослідження міждисциплінарні за своєю природою. Вони потребують комплексного системного підходу, інформаційних технологій, математичного моделювання, ГІС-технологій, просторового планування. Тому об'єднання – це не про адміністративне рішення, а про відповідь на запит сучасності та світовий тренд.

– Яку ключову прогалину в

екологічній освіті та науці закриватиме інститут?

– На одній з наших конференцій модератор слушно зауважив, що вища освіта України ще недостатньо розвинена в підготовці фахівців із зеленої енергетики, тож ми вирішили діяти на випередження. Це не реакція на тиск чи вимоги, це проактивність. Хочемо закласти основу для нової генерації універсальних фахівців, які володітимуть як експертністю з енвайронментальних питань, так і знаннями з енергетики.

– Розкажіть детальніше, як відбувається комунікація між студентами під «дахом» одного інституту?

– Загалом бачу їхню комунікацію як позитивну, але наш найбільший виклик,

НОВОРІЧНЕ ІНТЕРВ'Ю

пов'язаний зі змішаним форматом навчання. У живому спілкуванні все, звісно, простіше. Наприклад, під час підготовки до конкурсу *Alma Mater-2025*. Студенти першого курсу вже активно взаємодіють зі старшими. Другий і третій курси підтримують першачків, бо самі проходили через це раніше. Вони готують виступи, заходи, навіть під час тривоги у бункері продовжують працювати разом. Була ситуація, коли я намагалася представити студентів одне одному під час профорієнтаційного заходу, а виявилось, що вони всі вже давно знайомі. Комунікація між ними відбувається дуже швидко. Складніше з тими, хто навчається дистанційно. Але й тут працюємо над тим, щоб залучити всіх. З викладачами нас об'єднує трохи пізніше спільна непроста робота: акредитації, аналітичні матеріали,

підготовка освітніх програм. Дружба студентів перевіряється сесією, а комунікація викладачів – звітуванням [усміхається]. Пройдемо цей етап, можливо, трохи посперечаємося, але знайдемо спільне й підемо далі.

– Як би ви окреслили свої плани та очікування від нового інституту?

– Передусім хочу, щоб нові освітні програми, які ми започаткували торік, проявили себе успішно. Щоб ми не розчарувалися в тому, у що вклали стільки сил. Зараз працюємо над новою спільною програмою екологічно-енергетичного спрямування, яку плануємо запустити наступного року. Вона буде інтегральною, сучасною й корисною. Наше завдання – підготувати фахівців, які зможуть ухвалювати рішення в умовах

невизначеності та постійних змін. Хочемо поєднати потужну теоретичну школу комп'ютерної фізики та енергетики з практикою екологічних досліджень. Це складно, але необхідно. У науковій сфері ми вже подали кілька проєктних заявок на конкурси різного рівня. Формуємо нові творчі колективи, які працюватимуть на стику екології, енергетики та ІТ. Це відкриває нові горизонти і для інституту, і для всього університету.

– Що вас надихає працювати у сфері екології та сталого розвитку?

– Напевно, іноді моїм палим є бажання протистояти «екоекстремізму» та псевдоекології, які спотворюють саму ідею екологічної свідомості. Найактивніші іноді виявляються найменш обізнаними – і це боляче. Маємо готувати фахівців, які зможуть давати компетентну відповідь на агресивне невігластво. Але окрім цього, мене дуже надихає спілкування зі студентами. Наприклад, нещодавно на парах з «оцінки впливу на довкілля» ми розбирали віртуальні громадські слухання. Студенти були активними, принциповими, справжніми. Коли я слухала їхні рефлексії, подумалося: робимо правильну справу. Навіть якщо частина з них не стане екологами, вони точно зможуть пояснити свою позицію, долучитися до дискусії та діяти як сторонні експерти. Це дуже мотивує!

– Що для вас означає сталий розвиток, екологія та зелена енергетика в контексті України?

– Для мене це один із фундаментів нашого майбутнього відновлення. Університет є центром інтелектуального, соціального і, безумовно, екологічного розвитку. Це про потенціал, про експертність, про здатність відбудовувати країну краще, ніж було до цього. Хочу, щоб мрія Казанського університету розвивалася, еволюціонувала й дала результат, на який ми навіть не сміємо сьогодні розраховувати.

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

ДЕРЖАВА В ЕПОХУ WEB 4.0: ЯК ПОВЕРНУТИ ЛЮДИНУ З АВАТАРА В АКТОРА. НОВОРІЧНО-ФУТУРИСТИЧНА РОЗМОВА З ПРОФЕСОРОМ ННІ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ» ІГОРЕМ ДУНАЄВИМ ПІСЛЯ МІЖНАРОДНОГО ВОРКШОПУ В ЛЮКСЕМБУРЗІ

Наприкінці листопада професор ННІ «Інститут державного управління» Ігор Дунаєв повернувся з Великого Герцогства Люксембург, де став єдиним запрошеним експертом від України на міжнародному воркшопі Virtual Ownership та 16-му засіданні Люксембурзько-української дослідницької мережі (LURN). Йшлося не просто про приватні цифрові екосистеми, блокчейн, цифрові платформи чи модні слова. Розмова точилася про майбутнє держави, освіти й людської суб'єктності крізь призму цифрових технологій.

Спеціально для газети «Каразінський університет» інтерв'ю без академічних бар'єрів із відповідями, що змушують думати.

— Почнемо різко. Чи правда, що цифровізація вже непомітно перетворила нас з акторів на аватарів?

— Абсолютно. Ми дедалі частіше не діємо, а лише репрезентуємо себе в цифрових системах, втрачаючи критичне мислення, суб'єктність і власне бачення щодо подій. Алгоритми думають за нас. Часто саме алгоритми вирішують, що ми побачимо. Рейтинги визначають, ким ми «є» для інших, і це прямо впливає на нашу поведінку та психіку. Людина поступово втрачає суб'єктність і перетворюється на набір даних. Саме це я й називаю переходом від актора до аватара.

— Ваш «рецепт повернення до свідомості» — токенизована репутація. Звучить як наукова фантастика?

— Фантастика — це думати, що старі моделі власності та ідентичності витримують епоху штучного інтелекту. Під час воркшопу в Університет Люксембургу я презентував концепцію токенизованої репутації як цифрова власність (tokenised reputation as digital property). Ідея проста й радикальна водночас: поступово й добровільно — за згодою

людини — оцифрована репутація стає цифровим активом, який реалізується через принцип суверенної ідентичності (SSI) і верифікує людину в цифрових екосистемах, «підсвічує» її вчинки й навіть технологічно можливо вказати на щось дуже персоніфіковане — на наміри, компетенції та відповідальність людини. Це вже не фантазії: значну роботу в цьому

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

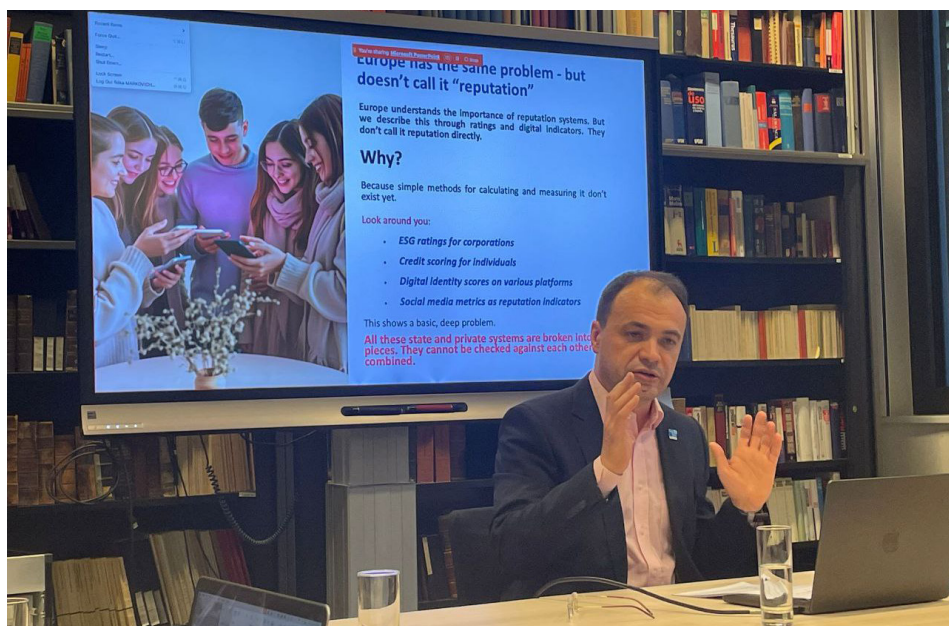
здійснюють українські вчені й розробники цього.

– Провокаційне «а що, якби...». А що, якби власність була не 0 або 100 %, а гнучкою?

– Це як «градієнтна власність», і таке можливе в середовищах Web 4.0. Уявіть, в умовному науковому консорціумі учасники домовляються між собою, що хтось з них матиме, наприклад, 30 % права на комерційне використання, 70 % – на модифікацію, 0 % – на перепродаж. Будь-які комбінації. І ці пропорції можуть змінюватися в реальному часі залежно від репутації та підтверджених намірів власника. І це не теорія. Це готується до запуску з кінця 2026 року в українській платформі «Система Bitbon», яку розробляємо разом із ТОВ «Сімкорд» та науково-дослідним центром «Науково-дослідний центр блокчейн-рішень».

– Пане Ігорю, ваші підсумки та результати наукового відрядження?

– Презентовано концептуальний напрям досліджень, досягнуто згоди про спільні розробки й утворення наукових консорціумів з потрібними колективами від Університету Люксембургу за цим напрямом: для них це дуже нове й цікаве. Зрозуміло, співпраця за спільними публікаціями...

– Якою була реакція європейських колег? Ідеї не здалися їм занадто радикальними?

– З надзвичайною зацікавленістю, але й з обережністю. Європейська наука сьогодні доволі комфортна для її виконавців: вони нікуди не поспішають. Війна в Україні для багатьох і досі лишається «фоном шумом». Водночас я чітко відчув: українське походження інновацій стало маркером реального досвіду, а не абстрактної теорії. Саме тому активізувалася співпраця в межах LURN, і нарешті з'явився інтерес до спільних заявок, зокрема, у межах Horizon Europe.

– Репутацію намагаються вимірювати давно: лайки, рейтинги, відгуки. Чому цього недостатньо?

– Тому що це технологічно примітивні інструменти. Лайки – бінарна емоція. Накрутки – маніпуляція. Рейтинги фрагментовані. Відгуки легко підроблювані. Вони не переносяться між платформами – ці всі дані фрагментовані між платформами. Це не репутація, це її імітація. Так і далі буде, але технологічно зараз уже є підстави для появи альтернативи цьому, і люди-користувачі у світі точно будуть пробувати це.

– То що таке «справжня» репутація у

Web 4.0?

– Насправді тут треба розуміти принципові відмінності у вебархітектурі різних поколінь: Web-2/3/4... У Web 4.0 замало просто «оцифрувати» репутацію. Йдеться про токеновану репутацію на перевірених даних, що існує виключно в блокчейні й формується не з оцінок, а з записів знеособлених дій. Ключова особливість нашого підходу полягає в тому, що токенована репутація існує як записи про знеособлені активності користувача, що повністю відповідає GDPR – європейським вимогам приватності, етичним принципам захисту персональних даних та технічним стандартам верифікації без розкриття особистості. Який тут принцип роботи? Система фіксує, що робила людина, коли й у якому контексті, але без прив'язки до особистих даних. Репутація формується з патернів поведінки, а не з особистої інформації – це дуже й дуже важливо!

– Як це відбувається й до чого тут «токенізація»?

– Річ у тім, що ми розуміємо токенизацію не з фінансового погляду як це одну форму похідних фінансових інструментів на актив (нова крипта, стейблкоїни), а як інструмент, за допомоги якого відбувається

ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

реєстрація будь-якої події в системі – це автоматична реєстрація в блокчейн-реєстрі. Це не фінанси, це цивільне право. Кожна дія – це правочин. Так все просто.

– Це як рейтинги?

– Ні, це система агрегованої репутації, а не накопичуваного рейтингу. Людей не можна порівнювати між собою, кожен з нас унікальний зі своїми особливостями, і це нормально. Система призначена не для ранжування людей, а для пошуку односторонніх за поведінковими патернами, формування кола спілкування чи професійних команд. Знову ж таки – «максима» на людині, не на технології.

– Це вже працює чи все ще концепція?

– Це реальний стартап українського походження – Bitbon. Готовність понад 85-90 %, запуск у 2026 році. Там уже будуть, але поступово реалізовані алгоритми градієнтної власності та згодою, навіть інтеграції намірів у цифрову ідентичність.

– Ви навіть вводите нові «одиниці виміру» соціальної взаємодії. Навіщо?

– Бо старих просто не існує. Як фізика свого часу ввела «спін електрона», а дієтологія – «калорії», так ми створили AURA / SPLY – метрики репутаційних взаємодій. Це взагалі унікальна розробка українського інноватора, візонера й директора «Сімкорд» Александра Кудя і його великої команди математиків, системних аналітиків, юристів цифрового права... До речі, випускника Каразінського університету й доктора філософії з публічного управління у 2024 році.

– Якщо людина повертає суб'єктність, то хто відповідає за помилки ІІІ-агентів?

– Тут починається філософія відповідальності. Коли ІІІ від вашого імені укладає угоди або замовляє товари на Amazon, постає питання: чий це підпис? У Web 4.0 кожне рішення

ІІІ логірується, пояснюється й формує audit trail. Репутація власника стає як нова «ліцензія» автономії його агентів.

– Європа до цього готова юридично?

– Частково. У 2024 році ЄС ухвалив AI Act. В Естонії уже тестують алгоритмічну відповідальність. Мій висновок простий: репутація вплине на межі можливостей ІІІ, але якщо йдеться про децентралізовані цифрові платформи. В інших випадках – треба дивитися на контекст: усе непросто.

– І на завершення. Що відбувається вже найближчим часом?

– Поглиблення науки обов'язково, вивчення численних моментів соціальної взаємодії, підготовка заявок на фінансування з ЄС... І тестування на малих групах учасників з 2-3 країн – це з березня-квітня 2026 року в межах «Академії платформної економіки». Це перехід від теорії до практики.

– Пане Ігорю, філософське запитання

про гарантії: чи не буде ця вся система інструментом для маніпуляцій, спробою керування масами?

– Скоріше навпаки, бо в основі лежить принцип суверенної ідентичності. Це про систему саме проти маніпуляцій. SSI означає: ваші дані належать вам, не корпораціям чи державам. Знеособлені записи унеможливають централізований контроль над особистостями. Репутація формується «знизу вгору» вашими діями та за вашої згоди. Поступово маніпуляції стають технічно неможливими.

– Одним реченням: що ви насправді робите?

– Розробляємо систему, де ваша репутація стає вашим особистим капіталом, а цифрові права формують ваші дії та наміри, а не корпоративні алгоритми. Це як повернути людей з аватарів у акторів власного життя.

Ліна ТИМАРСЬКА.

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

«МІЖ КОСМОСОМ І РАЦІОНАЛЬНІСТЮ»: РОЗМОВА ЗІ СТИПЕНДІАТОМ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ІГОРЕМ КИРИЛЕНКОМ

Попри війну, ракетні удари, вимкнення світла та вимушені переїзди українські науковці продовжують творити науку й робити внесок у світовий прогрес. Один із них – Ігор Кириленко, молодший науковий співробітник Науково-дослідного інституту астрономії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У серпні 2025 року він захистив дисертацію та отримав стипендію Кабінету Міністрів для молодих учених. Ми поговорили з Ігорем про космос, виклики війни, нові технології й наукові мрії.

– Ігорю, розкажіть, як дитяче захоплення космосом перетворилося на професію?

– Цікавився астрономією ще до школи: читав енциклопедії, мріяв про зорі. Вибір Каразінського університету був випадковим: до моєї школи приїхав декан фізико-технічного факультету і його розповідь мене захопила. Спочатку вступив на фізтех, дипломну роботу бакалавра писав уже на астрономічну тему, потім – фізичний факультет і аспірантура.

– Як війна вплинула на вашу роботу й науковий процес?

– Моя робота здебільшого пов'язана з програмуванням і моделюванням, тож дистанційно можна виконувати більшість завдань. Головне – комп'ютери, світло та інтернет. Процес мало змінився, якщо порівняти з часами коронавірусу, але вимкнення світла, небезпека та релокація колег додають складнощів.

– Що для вас означає бути науковцем в Україні сьогодні, коли навколо стільки викликів?

– Це про мотивацію та стійкість. Війна створила труднощі, але наука дає

можливість робити внесок у світовий прогрес. Мені цікаво робити відкриття й залишати слід у знаннях, незалежно від обставин.

– Розкажіть, чим конкретно займається ваша дослідницька група?

– Працюємо за допомогою наукових проєктів, фінансованих МОН та Національним фондом досліджень. Я досліджую динаміку малих тіл Сонячної системи: пошук астероїдних пар, аналіз метеороїдів, моделювання орбіт. Це і фундаментальні знання, і практична користь. Наприклад,

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

виявлення металевих астероїдів для майбутнього космічного видобутку.

– Які теми зараз вас захоплюють найбільше?

– Астероїдні пари – тіла, що колись були одним астероїдом, і розпалися з різних причин. Цікаво визначати, коли й чому це сталося. Також аналізую дані метеорних мереж, щоб зрозуміти, які тіла можуть потрапити на Землю та їхнє походження.

– Який ваш найбільший науковий здобуток останніх років?

– У 2025 році головне – захист дисертації. Якщо говорити про відкриття, у 2024 році опублікував статтю з 40 новими астероїдними парами – це близько 20 % усіх відомих на той момент.

– З якими викликами стикалися під час написання дисертації?

– Головний виклик – часові межі та непередбачувані обставини війни. Потрібно було поєднувати глибокі дослідження з дедлайнами. Також велика бюрократія забирала багато сил.

– Про що ваша дисертація?

– Дослідження динаміки малих тіл Сонячної системи: пошук астероїдних пар і кластера з восьми тіл, визначення джерела залізного метеороїда, аналіз потенційно небезпечного подвійного астероїда.

– Як стипендія Кабміну вплинула на вашу мотивацію?

– Хоча виплати ще не отримав, це важливе визнання праці. Стипендія дозволяє зосередитися на науці та відкриває можливості для міжнародної співпраці.

– Які плани на найближчий рік?

– Продовжувати вивчати малі тіла Сонячної системи, застосовувати машинне навчання та штучний

інтелект для аналізу астероїдів. Тем для дослідження вистачає, і це мотивує.

– А які мрії, професійні чи особисті, надихають вас зараз?

– Найбільша мрія – закінчення війни на умовах України. Це відкриє можливості для повноцінних наукових відряджень та міжнародної співпраці.

– Що вас надихає в повсякденній роботі?

– Процес досліджень ніколи не буває одноманітним: постійно виникають нові завдання та виклики. Це мотивує рухатися вперед.

– Як вдається поєднувати науку та особисте життя?

– Наука важлива, але не все. Знаходжу час для хобі та особистих справ, намагаюся зберігати баланс.

– Чи є кредо або книга, що надихає?

– Книга «Методи раціональності від III до зомбі». Вона про те, як розвивати раціональність і застосовувати її щодня. Це мені близьке.

Єлизавета МАНЖОС.

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

«НАУКА – ЦЕ 99% ПРАЦІ, ТРОХИ ТАЛАНТУ Й КРАПЛЯ УДАЧІ»

Бути молодим ученим в Україні сьогодні – означає працювати в умовах постійних викликів, нестачі ресурсів і невизначеності, але водночас – з вірою в результат і майбутнє науки. Денис Чудак, доцент кафедри органічної хімії та молекулярних матеріалів, лауреат стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених, розповідає про свій шлях у науці, роботу «на ентузіазмі й скотчі», міжнародний досвід, підтримку молоді та мрію про сучасні українські лабораторії, куди колись приїжджатимуть на стажування з усього світу.

– З чого почалась ваша історія? Як ви прийшли до посади, яку наразі обіймаєте?

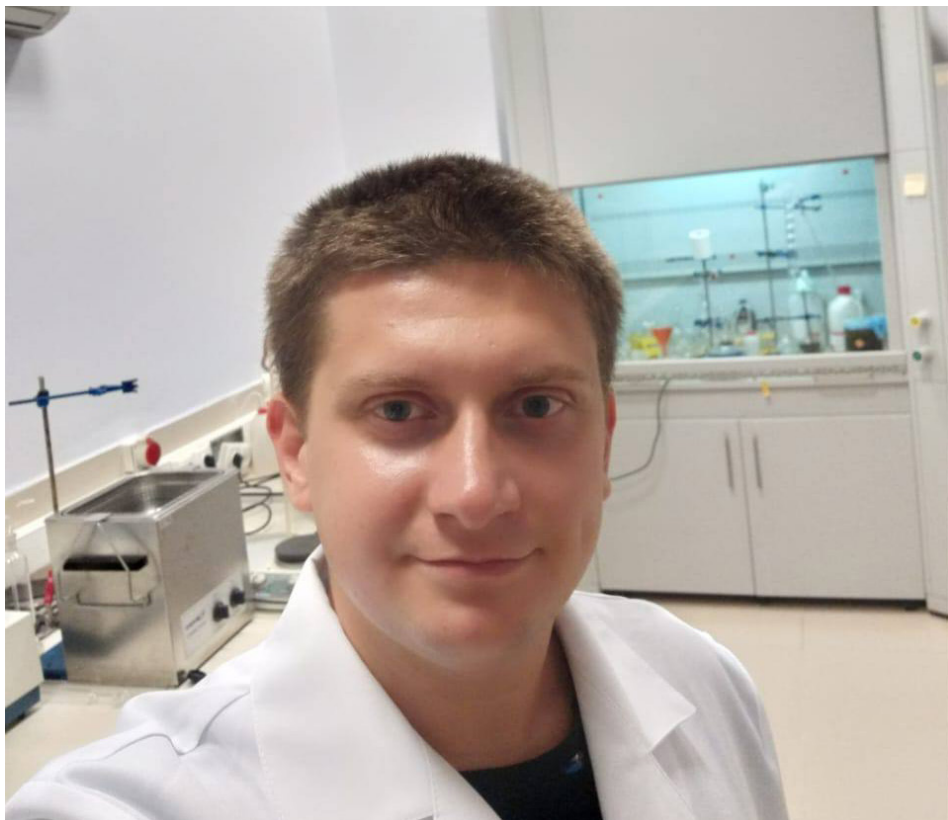
– Шлях був не надто довгим, але насиченим. Я почав займатися наукою ще під час навчання в університеті на бакалавраті, потім вступив до аспірантури. У певний момент завідувач кафедри – член-кореспондент НАН України, доктор хімічних наук, професор Чебанов Валентин Анатолійович запропонував мені викладати частину курсу, оскільки мій науковий керівник тимчасово не міг цього робити. Потрібно було швидко включитися в роботу, і з того все почалося. Далі – асистент, старший викладач і зараз доцент.

– Що для вас означає бути молодим ученим в сучасній Україні?

– Це означає намагатися отримувати результати й робити науку на високому рівні, фактично з ентузіазму та зі скотчу. Бути молодим вченим зараз дуже складно, тому постійно доводиться шукати можливості.

– З якими викликами ви стикаєтесь найчастіше?

– Передусім це бюрократія, нестача сучасного обладнання та реактивів, складність їхнього постачання. Також

не вистачає людей — багато молодих спеціалістів ідуть через неадекватну низьку оплату праці. Тому значна частина роботи тримається виключно на ентузіазмі.

– Хто або що найбільше вплинуло на ваше професійне становлення?

– Насамперед мої колеги-викладачі. Кожен з них дав мені щось важливе: знання, інтерес до певних напрямів, мотивацію. Когось можна було б виділити окремо, але загалом – це весь навчально-науковий інститут Хімії, який сформував мене як науковця.

– Ви є лауреатом стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених. Що для вас означає ця відзнака?

– Це свідчення того, що твої наукові дослідження помітили і вони є важливими. Окрім цього, це невеликий

бонус, але він важливий і приємний.

– Наскільки важливими є такі стипендії для молодих учених?

– Особливо важливими вони є для студентів і аспірантів, на початку наукового шляху. Такі відзнаки мотивують раціональніше. Було б добре мати певну градацію – для студентів, аспірантів і молодих викладачів. З огляду на невелику кількість таких стипендій, це також показник ефективності роботи.

– Яке ваше наукове досягнення останніх років ви вважаєте найвагомішим?

– Це проєкт молодих учених, керівником якого я є. Він присвячений тематиці металоорганічних каркасів. Ми почали працювати над цим напрямом ще до того, як Нобелівську премію з хімії присудили саме за ці дослідження, тож

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

можна сказати, що ми йдемо в ногу з часом.

– Який етап наукової роботи є для вас найскладнішим?

– Уся паперова робота, яка не має прямого стосунку до хімії: звіти, документація, та інше. Це важко, але без цього неможливо показати результати, тому доводиться вчитися і цьому.

– Наскільки складно поєднувати наукову, дослідницьку та викладацьку діяльність?

– Насправді ці речі тісно пов'язані між собою. Те, що ти досліджуєш, може зацікавити студентів і показати їм сучасні напрями в науці. Міжнародні стажування й конференції дають новий досвід і знання, якими я потім ділюсь зі студентами на заняттях. Це складно й забирає багато часу, але це взаємно доповнює одне одного.

– Ви брали участь у програмах академічної мобільності. Що вони дали вам як ученому?

– Це був Erasmus у Туреччині, національна стипендія Словаччини, поїздки до Німеччини. Усі вони дали можливість побачити, як організована робота в сучасних лабораторіях, який там підхід до безпеки, до проведення

досліджень. Хотілося б, щоб з часом такі умови були і в нас.

– Які основні відмінності між українською та європейською науковою культурою ви відчули?

– Насамперед – ставлення. Якщо ти маєш науковий ступінь, до тебе ставляться з повагою, і це відчувається і в спілкуванні і в зарплаті. Людина може зосередитися на науці, а не на базових матеріальних потребах.

– Чи були моменти, коли хотілося зупинитися або змінити напрям?

– Кардинально змінити напрям – ні. Були труднощі, але це нормально. Згадується фраза Томаса Едісона: «Я не зазнав поразки, я просто знайшов 10 000 способів, як це не працює». Успіх завжди десь поруч, потрібно лише до нього дійти.

– Яким для вас був цей рік у професійному сенсі?

– Дуже насиченим: затвердження молодіжного проєкту, участь у міжнародних програмах, нові співпраці. Це рік, який показав, де потрібно додати зусиль, а де можна трохи зупинитися і оцінити зроблене.

– Над чим ви плануєте працювати найближчим часом?

– Продовжувати розвивати вже розпочатий науковий напрям і активніше залучати до нього студентів та аспірантів. Молодь – це наше майбутнє, і її потрібно підтримувати, щоб вона залишалася працювати в Україні.

– Як ви мотивуєте молодих науковців залишатися в науці та в країні?

– Через участь у проєктах, міжнародних програмах, можливість побачити світ і водночас працювати тут. Важливо виховувати відповідальність і розуміння, що наші знання потрібні саме в Україні.

– Яку пораду ви дали б студентам і аспірантам, які тільки починають шлях у науці?

– Не зупинятися. Навіть якщо щось не вдається, потрібно йти далі. Успіх обов'язково прийде.

– Що, на вашу думку, робить науковця успішним?

– Переважно праця. Це приблизно 99% роботи, трохи таланту і обов'язково частка удачі. Таланту самого по собі недостатньо.

– Про що ви мрієте сьогодні – як науковець і як людина?

– Найголовніша мрія – завершення війни. А ще – щоб колись з інших країн приїжджали до нас на стажування, щоб попрацювати в сучасних українських лабораторіях і ми створювали тенденції світової науки в сучасні українські лабораторії, і ми показували, як треба працювати.

– Що б ви побажали українській науці та читачам напередодні Нового року?

– Українській науці – розвитку, можливостей і простору для молодих учених. А читачам – миру, добробуту й знаходити щастя навіть в найтемніші часи, якщо не забувати повертатись до світла.

Єлизавета МАНЖОС.

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

АСПІРАНТКА ФАКУЛЬТЕТУ ГЕОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ, РЕКРЕАЦІЇ І ТУРИЗМУ, ЛАУРЕАТ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ СТИПЕНДІЇ ДАР'Я ВЕНГРИН: «ЯКЩО ТИ РОБИШ ТЕ, ЩО ЛЮБИШ, – ЦЕ ОBOB'ЯЗКОВО ВІДЗНАЧАТЬ»

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України аспірантці кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця факультету геології, географії, рекреації і туризму Дар'ї Венгрин призначено академічну стипендію Президента України на 2025/2026 навчальний рік.

У цьому інтерв'ю Дар'я розповіла про свій професійний та творчий шлях та плани на майбутнє.

– Дар'є, вітаємо! Що для вас означає отримання академічної стипендії Президента України?

– Отримання академічної стипендії Президента України для мене – це передусім велика честь і визнання результатів наполегливої праці. Це підтвердження того, що обраний мною академічний і науковий шлях є важливим і суспільно значущим. Водночас ця стипендія є потужною мотивацією до подальшого професійного зростання, поглиблення досліджень та відповідального представлення української науки й освіти, особливо в умовах сучасних викликів для країни.

– Минув один рік із моменту, як наша газета писала про ваші досягнення.

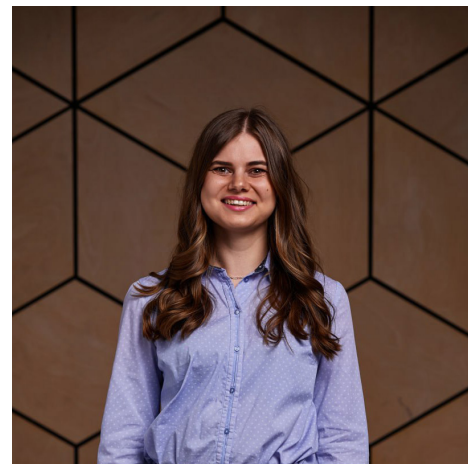

Що змінилося за цей час у житті?

– Я продовжую рухатися тим самим шляхом – писати дисертацію. Єдина зміна – її обсяг стає все більшим та робота наближається до свого логічного завершення. За цей рік змогла взяти участь у ще більшій кількості проєктів та конференцій, зокрема: навчальному візиті в м. Уппсали (Швеція) у межах проєкту «Допомога в розвитку компетенцій для України» (CAFU), під час якого був виграний мінігрант та реалізований воркшоп на базі нашого університету «Урбаністичний Харків: планування стійкого міського майбутнього»; стала співорганізатором проєкту «Міський хакатон з ревіталізації просторів студентських кампусів», що реалізувався за фінансової підтримки Міжнародного Вишеградського фонду в межах програми V4 Cen Mini-Grant тощо. Окрім цього, продовжую свою викладацьку діяльність на кафедрі. Цьогоріч вона вийшла за межі університету: було налагоджено роботу з майбутніми географами та під моїм керівництвом підготовлено переможців МАН і обласної олімпіади з географії.

– Чи відповіла аспірантура вашим очікуванням?

– Після завершення магістратури я мала дворічну перерву в навчанні, тож рішення вступати до аспірантури було цілком усвідомленим. На початку я мала амбітні плани й чітке бачення цього етапу, після повномасштабного вторгнення пріоритети частково змінилися: для мене головним стало завершити навчання та успішно захиститися. Втім я швидко зрозуміла, що не зможу обмежуватися лише формальним навчальним процесом. Значно цікавіше й продуктивніше

розвиватися, коли паралельно долучаєшся до грантових програм, дослідницьких проєктів і ініціатив, які наповнюють діяльність змістом і сприяють всебічному професійному зростанню.

– А що б ви сказали студентам, які ще не знають, чи варто їм вступати до аспірантури?

– Знаю багато людей, яким цікава наукова діяльність, але вони відступають від цієї ідеї через фінансовий аспект. Аспірантська стипендія, на жаль, не завжди дозволяє повністю зосередитися лише на навчанні та дослідженнях. Тому якщо маєте ресурс і готовність поєднувати кілька видів діяльності, цей шлях може бути надзвичайно перспективним і точно не марним. Важливо також заручитися підтримкою родини та близьких, адже саме вона часто стає опорою в періоди найбільшого навантаження. Якщо ви справді захоплені своєю справою, ваші результати й відзнаки обов'язково знайдуть вас. Окрім того, сьогодні існує чимало українських і міжнародних програм та стипендій, які можуть стати додатковою мотивацією й підтримкою на цьому шляху.

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

– Що найбільше надихає у вашій роботі?

– Насамперед актуальність теми мого дослідження. Займаюся вивченням урбанізаційних процесів понад 10 років. З війною ця тема набула нового змісту та значущості. Усвідомлення того, що результати дослідження можуть бути важливими для післявоєнного відновлення, просторового планування та сталого розвитку українських міст, є ключовим мотиваційним чинником.

– Як ви прийшли до ідеї займатися наукою саме в галузі соціально-економічної географії та регіоназнавства?

– Ще зі школи мене цікавила саме соціально-економічна географія, адже ця галузь дозволяє комплексно досліджувати просторові прояви суспільних процесів. Дуже рада, що з роками моя зацікавленість не зникла, а тільки поглибилася, завдячую цьому моїм викладачам та наставникам.

– Як ваша викладацька діяльність

поєднується з науковими дослідженнями?

– Паралельно з навчанням в аспірантурі я працюю старшим викладачем на кафедрі соціально-економічної географії і регіоназнавства імені К. Немця. Поєднання наукової роботи й викладання є надзвичайно продуктивним, адже дозволяє комплексно охоплювати всі компоненти професійного розвитку. Зокрема, участь у міжнародних проєктах у різних ролях – як аспірантки та як старшої викладачки – сприяє розширенню професійного кола, поглибленню дослідницьких компетентностей.

– Яким бачите свій професійний шлях після завершення аспірантури?

– Планую й надалі продовжувати викладацьку діяльність, ділитися набутими знаннями та досвідом з теперішніми й майбутніми студентами, адже здобуті знання в процесі навчання й наукової роботи є неоціненними. Переконана, що моя подальша професійна діяльність

сприятиме розвитку університету та формуванню сучасного освітнього й наукового середовища, водночас відкриватиме можливості для розвитку суміжних напрямів професійної й проєктної діяльності.

– Яку пораду дали б студентам, які роблять лише перші кроки в науці?

– Моя порада студентам та аспірантам – цінувати кожен етап свого навчання, навіть якщо іноді він видається складним чи нецікавим. Варто ставити перед собою амбітні цілі, не боятися пробувати нові методи, проєкти, звертатися за допомогою до викладачів та колег. Тут мені дуже пощастило, хочу подякувати за наставництво своєму науковому керівнику Людмилі Немець та колективу кафедри соціально-економічної географії та регіоназнавства імені Костянтина Немця. Наполегливість і щира зацікавленість у своїй сфері – це найкращі компаси на академічному шляху.

Дар'я ШАЛАМОВА,
Меланія РИБАЛКО.

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

МИКИТА ШЕВЕЛЕВ ПРО РАДІОФІЗИКУ, СТИПЕНДІЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ, ШЛЯХ У НАУЦІ ТА НАТХНЕННЯ ПОЗА ЛАБОРАТОРІЄЮ

Микита Шевелев вперше отримав стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених. Його наукові інтереси охоплюють космічну радіофізику, геофізику та фізику іоносфери, а також інфразвукові дослідження. Головна мета Микити – поєднувати глибокі закони фізики з їхнім практичним застосуванням у сучасних технологіях. У цьому інтерв'ю Микита розповідає, над якими проєктами зараз працює та що допомагає залишатися мотивованим навіть у складні моменти, ділиться особистими джерелами натхнення поза лабораторією та пояснює, як поєднує навчання, дослідження та підтримку молодих науковців.

– Що саме стало тим поштовхом, який колись привів вас у світ радіофізики та біомедичної електроніки?

– Ще в школі мене активно залучали до участі в олімпіадах і турнірах з математики та астрономії. З дитинства я мав виражену схильність до точних наук, хоча гуманітарні дисципліни також залишалися для мене цікавими. Однак саме радіофізика привабила мене тим, що поєднує фундаментальні фізичні закони – зокрема ті, що стосуються коливальних процесів і поширення хвиль – з їхнім практичним застосуванням. Мені було важливо зрозуміти, як ці явища можуть впливати на наше життя та робити технології більш ефективними й корисними.

Інтерес до того, як системи зв'язку та сучасні технології формують розвиток суспільства, а також як глобальні виклики впливають на технологічний прогрес, у підсумку й привів мене до радіофізики та біомедичної електроніки.

– Як ви відчували момент, коли

дізналися, що вам призначено стипендію Кабінету Міністрів?

– Момент, коли я дізнався про призначення стипендії Кабінету Міністрів, став для мене дуже важливим і, якщо чесно, емоційним. Це було підтвердження того, що моя робота у сфері радіофізики справді має цінність і помітна на державному рівні. Водночас я відчув відповідальність, адже така підтримка означає не лише визнання, а й очікування подальшого прогресу.

– Чи змінило це ваше ставлення до своєї роботи?

– Це не змінило моє ставлення до науки, проте суттєво підсилило мою мотивацію. З'явилося відчуття, що рухаюся правильним шляхом і що мої зусилля в розвитку телекомунікаційних технологій, нових систем зв'язку та радіофізичних методів справді мають перспективу. Це додало впевненості у важливості довгострокових проєктів, над якими працюю. Стипендія стала додатковим стимулом працювати ще наполегливіше, розширювати міжнародну співпрацю та ініціювати

нові дослідження. Для мене це знак, що потрібно рухатися далі, ставити амбітніші цілі й робити свій внесок у розвиток української науки та її інтеграцію у світовий науковий простір.

– Яке дослідження або проєкт зараз захоплює вас найбільше, і чому саме він?

– Мене найбільше захоплює молодіжний проєкт «Методи виявлення та ідентифікація джерел та розсіювачів електромагнітних хвиль у неоднорідних середовищах», у якому беруть участь шість молодих учених нашого факультету. Працювати в такому колективі та бути відповідальним виконавцем проєкту для мене – велика честь і водночас можливість зарекомендувати себе не лише на рівні університету, а й на рівні країни, зробити значний внесок у розвиток наукової спільноти та вплинути на хід досліджень у цій галузі.

– Що вас надихає поза наукою? Можливо, є хобі чи заняття, яке допомагає тримати баланс?

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

– На мою думку, найголовніше – щоб у людини були «острівці тепла», завдяки яким можна відволіктися від важких наукових буднів. Для мене це – зустрічі з друзями та колегами, тепле спілкування з однодумцями, вчителями зі школи, де я навчався, та викладачами університету. Також дуже допомагає міцний чай із м'ятою, здоровий сон і цілковита тиша. Але головне джерело мого натхнення – моя супутниця Надія, якій я безмежно вдячний за підтримку та розуміння мого складного характеру, що часто властивий будь-якому науковцю.

– Ви навчаєтеся в досить складній і технічній сфері. Що допомагає залишатися наполегливим у моменти, коли щось не виходить?

– У мене досить насичене та різноманітне життя. Зранку я займаюся підрахунками для статей та обробкою даних. Вдень – оформленням і узгодженням документів у різних сферах діяльності нашого університету та проведенням занять. Увечері проводжу консультації для студентів й аспірантів. Можливо, саме така насиченість не дозволяє мені «вигоріти» та опустити руки. Також мотивує колектив, у якому працюю, і студенти, які часом пропонують дуже цікаві ідеї. Найголовніше, на мою думку, – не «чіплятися» за одну проблему й не намагатися вирішити її відразу, якщо не виходить. З часом, із набуттям досвіду в інших галузях науки, її можна

Цьогорічне стажування в University of Twente (м. Енсхеде, Нідерланди) в рамках програми Еразмус+.

розв'язати досить просто.

– Як бачите свій шлях у науці в найближчі роки?

– Планую налагодити низку контактів для залучення представників нашого університету до міжнародних проєктів. Поки що плануємо подати два проєкти спільно з Інститутом GFZ Helmholtz Centre у Німеччині та University of Twente у Нідерландах. Активно встановлюємо зв'язки з Carleton University у Канаді, а також із низкою інших міжнародних партнерів,

про які наразі не можу розкривати деталі.

– Яку користь хочете принести своєю роботою?

– Вважаю, що така діяльність дійсно принесе користь університету та країні в межах «наукової дипломатії» та пошуку нових контактів, що допоможе започаткувати й розвинути нові наукові проєкти. Також у планах – подати кілька заявок на конкурсний добір проєктів фундаментальних і прикладних досліджень. Як науковець, я активно працюю зі студентами та аспірантами, допомагаю їм у написанні наукових статей та підготовці до представлення результатів на конференціях. Важливо, що на нашому факультеті є значний науковий потенціал, а також достатня кількість аспірантів і молодих учених, які «палають бажанням» працювати на користь університету та досягати наукових здобутків. Разом із такою молоддю ми здатні рухатися далеко вперед, і саме кропіткою працею здобудемо ще не одну премію та зробимо ще не одне відкриття.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

БУДНІ БІОЛОГА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ІНТЕРВ'Ю ЗІ СТИПЕНДІАТОМ КАБМІНУ СЕРГІЄМ СІДОРОВСЬКИМ

Відповідно до Постанови президії Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона від 11 листопада 2025 року №6 «Про призначення стипендій та продовження виплати стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих вчених» призначено 40 стипендій та продовжено виплату 274 стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених. Серед числа стипендіатів – шестеро молодих учених Каразінського університету. Цьогоріч до переліку молодих учених, яким уперше призначено стипендію Кабінету Міністрів України, увійшов аспірант біологічного факультету Сергій Сідоровський. Його науковий шлях – це десятки експедицій, робота з ДНК, пошук інвазійних видів і знахідки місцевих видів, яких не фіксували пів століття. Навіть війна не зупинила цих досліджень – лише змінила їхній контекст. Сергій розпочав наукову діяльність ще у 2009 році, навчаючись на другому курсі біологічного

факультету під керівництвом Сергія та Андрія Утевських. Тоді його зацікавила фауна ракоподібних Харківщини. За роки досліджень йому вдалося виявити види, занесені до Червоної книги, які вважалися зниклими, а деякі знахідки залишаються унікальними вже понад 50 років.

«Стипендія – це не лише визнання, а й постійний іспит»

– Сергію, які емоції були, коли дізналися про стипендію Кабміну?

– Я опинився серед 40 молодих учених з усієї України. Це дуже надихає, але водночас накладає серйозну відповідальність. Емоції були дуже змішані: з одного боку – щира радість і відчуття визнання, а з іншого – усвідомлюєш, що це не просто нагорода, а певний кредит довіри. Стипендія мотивує працювати ще більше, тримати темп, постійно публікувати нові результати й підтверджувати, що

ти рухаєшся вперед у науці.

Однією з найрезонансніших знахідок Сергія Сідоровського цього року став сигнальний рак – вид, якого не мало бути в Україні

– Сергію, над чим працюєте зараз?

– Зараз ми активно працюємо з інвазійними видами: досліджуємо їхню морфологію, ДНК, аналізуємо, як вони впливають на місцеві види. Часто використовуємо програму MaxEnt, яка дозволяє прогнозувати поширення видів за кліматичними й географічними параметрами. Частина територій недоступна, але соцімережі допомагають знаходити важливі дані.

– Що відбувається з водоймами під час війни?

– Ми поступово рухаємося до європейського сценарію: місцеві раки можуть зникнути. У Польщі вже

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

шість немісцевих видів раків, у нас поки два-три – але тенденція тривожна. Під час евакуації люди масово зливали акваріуми у водойми. Так з'являються чужорідні риби, молюски, ракоподібні. Лише в Харкові дуже багато червоновухих черепах. Єдиний спосіб протидії – постійна просвітницька робота.

Від Харківщини до Сардинії

– Якби могли вирушити в експедицію будь-куди у світі?

– Я без вагань обрав би Сардинію. Там працює мій колега Федеріко Маронто, з яким ми готуємо спільну наукову публікацію про інвазійну п'явку, що трапляється і в дикій природі Італії, і в Україні поки тільки в аквакультурі. Для мене це місце, де як науковець я відчув би абсолютне щастя – через неймовірне різноманіття безхребетних і можливість досліджувати їх у природному середовищі.

«Біологія – це і хобі, і життя»

– Чому саме біологія?

– Це мій шлях із дитинства. Мене сформував дід – Михайло Сергійович Єфімов, відомий селекціонер. А сьогодні біологія – це і робота, і хобі, і все життя... Я ще й нумізматик. Також веду YouTube-канал «Будні зоолога», де вже понад мільйон переглядів.

– А як виглядають будні біолога під час війни?

– Дім, університет і... болото, бо там раки та п'явки (сміється). У лабораторії університету – біля сотні живих раків різних видів. Їх треба годувати, доглядати, тому в університеті часто залишаюся до пізнього вечора.

Про наукові публікації й знахідки

За даними Scopus, Сергій має високий для молодого науковця індекс Гірша. Серед його публікацій – дослідження мармурового рака та японської прісноводної креветки *Macrobrachium*, а також стаття про хоботянку

європейську – п'явку, що потенційно загрожує українським екосистемам. Вона походить з Північної Америки й уже зафіксована в багатьох країнах світу.

Наразі Сергій досліджує також акваріумні види, які почали з'являтися в дикій природі, зокрема креветку-вишню (*Neocaridina davidi*) та рожеву катушку (*Planorbella duryi*).

Плани і мотивація

– Я хочу й далі досліджувати фауну Харківщини, стежити за динамікою чисельності чужорідних видів, публікуватися. Я третій рік в аспірантурі, наступного року планую завершити експериментальну частину й захиститися. В університеті комфортно працювати – і це дуже важливо для науки.

– А що для вас наука?

– Можливість шукати істину. Галузь, у якій ніколи не нудно і завжди є виклик.

Ліна ТИМАРСЬКА.

СТИПЕНДІАТ КАБМІНУ МИКОЛА ДУБІНІН: ВІД ТГЦ-ЛАЗЕРА ДО КВАНТОВИХ ПРОРИВІВ

Микола Дубінін – молодий вчений, який нещодавно отримав стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених. Його науковий шлях уже відзначений 22 публікаціями та активною участю в міжнародних конференціях. Ми поговорили з Миколою про його дослідження, вибір наукового шляху та плани на майбутнє.

– Миколо, вітаємо з призначенням стипендії Кабінету Міністрів України! Розкажіть, будь ласка, які ваші наукові досягнення або напрями досліджень стали вирішальними для отримання цієї стипендії?

– Дякую за привітання. Мій науковий шлях починався з фундаментальних досліджень формування та селекції мод у хвильових квазіоптичних резонаторах ТГц-лазера, а також фокусування цих мод у вільному просторі. На цьому етапі я працював із класичними модами та модами вищих порядків, вивчав їх просторово-енергетичні характеристики та створював дифракційні елементи для їх селекції.

Наступним кроком стали дослідження структурованого випромінювання – від пучків з неоднорідною просторовою поляризацією до пучків із фазовими сингулярностями. Перехід до вивчення вихрових ТГц-пучків став ключовим, оскільки дозволив розширити задачі від класичного модового аналізу до сучасних концепцій керування структурою електромагнітного поля.

Особливо хочу відзначити команду кафедри квантової радіофізики, з якою працюю вже багато років. Підтримка наукового керівника та колег, спільна робота над експериментами та моделями – це невіддільна частина моїх досягнень. У підсумку, саме сукупність цих результатів, разом із публікаціями та участю в міжнародних конференціях, стала вирішальною для отримання стипендії.

– Чому обрали саме радіофізику та напрям квантової радіофізики? Чи був момент, який остаточно визначив ваш шлях у науці?

– Я обрав радіофізику, тому що вона поєднує фундаментальні фізичні принципи, точне математичне моделювання та реальні інженерні задачі. Тут можна одночасно працювати з теорією, експериментом і технологічними застосуваннями – від міліметрових хвиль до терагерцового діапазону. Остаточний момент визначення настав, коли я вперше побачив експеримент із формуванням мод у хвильовому резонаторі ТГц-лазера. Мене вразила не тільки глибина фізики, а й можливість створювати реальні пристрої та лазерні елементи власноруч. Тоді я зрозумів, що це моє покликання.

– Під час навчання ви пройшли шлях від бакалавра до аспіранта в Каразінському університеті. Як змінилося ваше сприйняття науки?

– На етапі бакалаврату наука була для мене набором цікавих задач, які потрібно розв'язати правильно й красиво. У магістратурі я зрозумів, що наука – це цілісна система мислення, де будь-який результат має бути обґрунтованим і повторюваним. В аспірантурі моє сприйняття поглибилося: наука – це довготривала командна робота, де важливі ідеї і взаємодія з колегами, і планування складних експериментів. Шлях від бакалавра до аспіранта перетворив науку з інтелектуального захоплення на усвідомлену професійну діяльність і спосіб мислення.

– Над чим працюєте зараз? Чи є проєкти, якими особливо пишаєтесь?

– Наразі досліджую вихрові ТГц-пучки в межах проєкту «Електродинаміка вихрових лазерних пучків терагерцового діапазону». Мене цікавить модова дифракція, взаємодія мод зі спіральною

фазовою пластиною та фокусування пучків у складних оптичних системах. Паралельно керую молодіжним проєктом «Методи виявлення та ідентифікації джерел та розсіювачів електромагнітних хвиль в неоднорідних середовищах», де створюємо алгоритми для аналізу хвильових полів у складних середовищах із використанням методів машинного навчання.

Отже, мої дослідження розвиваються у двох взаємодоповнювальних напрямках: – динаміка вихрових ТГц-пучків; – методи виявлення джерел і розсіювачів у складних середовищах.

– Ви є автором 22 публікацій і входите до оргкомітету міжнародної конференції CAOL. Що робить наукову статтю сильною та помітною у світовій науковій спільноті?

– Є три ключові компоненти:

1. Новизна – стаття повинна відповідати на конкретне наукове запитання, а не повторювати відоме.

2. Прозорість методів – будь-який експеримент або модель має бути

НАУКА МОЛОДА 2025! НОВОРІЧНІ ПІДСУМКИ!

описаний так, щоб інший дослідник міг їх повторити.

3. Контекст – робота має показувати, як її результати вписуються в ширший науковий ландшафт і які нові можливості відкриваються.

– Які перспективи має українська наука у сфері оптоелектроніки та лазерних технологій?

– Україна має потужні наукові школи з радіофізики та фотоніки. Попит на ТГц-системи, оптоелектронні сенсори та лазерні технології зростає, а українські дослідники активно інтегруються у світову наукову екосистему. Головна перспектива – поєднання фундаментальних досліджень і прикладних задач, що дозволяє створювати конкурентоздатні рішення та виходити на міжнародний рівень.

– Що б порадили студентам, які сумніваються, чи варто починати наукову діяльність?

– Я б радив зробити перший крок: спробувати себе в невеликому завданні, експерименті чи розрахунку. Важливо обирати напрям, який дійсно цікавить, і не боятися помилок – вони невіддільна частина наукового шляху.

– Що для вас означає бути науковцем у сучасному світі?

– Бути науковцем – означає створювати нові знання й перетворювати їх на інструменти, які можуть використати інші. Це потребує відкритості, міждисциплінарності, сучасних методів моделювання та здатності співпрацювати у глобальній науковій спільноті. Моя особиста мета – розвивати напрям терагерцової фотоніки, створювати методи контролю вихрових ТГц-пучків та їх практичне застосування.

– Яку свою мрію хотіли б реалізувати найближчими роками?

– Життєва мрія зараз одна –

перемога України у війні. Науково ж хочу завершити цикл досліджень вихрових ТГц-пучків та створити підходи для практичних застосувань: сенсорики, високороздільної візуалізації, діагностики середовищ.

– Чи був у цьому році момент, який можна назвати проривом у вашій роботі?

– Цього року проривом стало системне розуміння поведінки вихрових ТГц-пучків: від модового формування до роботи зі спіральною фазовою пластиною та фокусування. Це дозволило перейти від окремих спостережень до цілісного контролю

над полями.

– Розкажіть про випадок у світовій науці, який вас здивував.

– Мене вразили останні прориви у квантових інформаційних системах – кероване запутування великої кількості кубітів, поширення квантової інформації мережею та здатність системи самостійно коригувати помилки. Це показує, що квантові технології перестали бути абстракцією та стають реальною технологією.

Текст: Софія ШУЛЬГА.

Фото: Каміла РАХМАТІЛЛАСВА.

СТИПЕНДІАТИ

«ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – ЦЕ КОЛИ РОБИШ СПРАВУ НА ВСІ СТО»: ІНТЕРВ'Ю З ДРУГОКУРСНИКОМ-ЕКОЛОГОМ РУСЛАНОМ КАЛАШНІКОВИМ, СТИПЕНДІАТОМ ВІД КОМПАНІЇ ALSER.UA ТА СТИПЕНДІЇ ХАРКІВСЬКОГО МІСЬКОГО ГОЛОВИ «ОБДАРОВАНІСТЬ»

Руслан Калашніков, студент другого курсу навчально-наукового інституту екології спеціальності «Агроменеджмент та цифрові технології в агробізнесі», обрав Каразінський університет, бо, на його думку, це найкраще місце для розвитку.

Руслан Калашніков:

– Це потужний університет із високим рівнем підготовки. Я вирішив, що саме тут хочу здобувати освіту. Це сімейна історія. Мій батько працював у сфері агроменеджменту, і мені завжди було цікаво зрозуміти, чому людей так захоплює робота із землею, управління процесами, технології в сільському господарстві. Тож я вирішив спробувати себе в цій галузі, подивитися на неї зсередини й, можливо, продовжити те, що колись починав тато, але вже на сучасному, цифровому рівні.

– Що входить до вашої навчальної програми?

– Ми вивчаємо багато напрямів: землеробство, ґрунтознавство, право, економіку, основи бізнесу. Це комплексна спеціальність, що поєднує природничі та економічні знання.

– Хто з викладачів найбільше вплинув на ваш розвиток?

– Напевно, найбільше – Андрій Борисович Ачасов. У нас чудове спілкування, він завжди готовий допомогти й підказати. Це справжній професіонал, якому я щиро вдячний.

СТИПЕНДІАТИ

– Чи можна сказати, що любов до агроменеджменту зародилася ще з дитинства?

– Так, думаю, саме так. У багатьох із нас є дачі, городи, і з дитинства я звик працювати на землі. Мабуть, тоді й з'явилося відчуття, що земля – це не просто ґрунт, а живий організм, який потрібно розуміти.

– Як вдається поєднувати навчання з роботою?

– До другого курсу повністю зосереджувався на навчанні, а потім вирішив спробувати працювати, хотів бути більш самостійним, адже навчаюся на контракті. Робота стала важливим досвідом: я навчився комунікації, відповідальності, самостійності. Усе це допомагає і в навчанні. Головне – планувати день і тримати темп.

– Ви стали переможцем стипендіальної програми. Як це було?

– Так, отримав стипендію від компанії Alser.ua, яка проводить конкурс наукових робіт. Мене підтримала викладачка Надія Василівна Максименко, за що я їй дуже вдячний. Моя робота посіла перше місце, і це дало мені неймовірний

стимул розвиватися далі. Згодом подав заяву на стипендію Харківського міського голови «Обдарованість», теж став одним із нагороджених. Це дуже приємно.

– Що, на вашу думку, допомогло перемогти?

– Відповідальність і віра в результат. Якщо вже берусь за справу, роблю її на сто відсотків. Я завжди віддаюся повністю. Мабуть, саме це стало вирішальним.

– Якою була реакція, коли дізналися про перемогу?

– Якщо чесно, спочатку не повірив! Це була моя перша наукова робота. І одразу перемога. Дуже мотивує рухатися далі.

– Які якості, на вашу думку, найважливіші для сучасного студента?

– Самоорганізація, відповідальність і бажання вдосконалюватися. Якщо не відкладаєш справи, встигаєш більше й живеш спокійніше.

– Які маєте плани на найближчі роки?

– Хочу завершити бакалаврат і вступити до магістратури, найімовірніше теж у Казанському. Можливо, здобуду ще одну освіту – економічну чи правову.

– Як вам вивчення права?

– Дуже цікаво, але складно. Ми працюємо з Земельним кодексом України, розбираємо статті, це вимагає уважності й терпіння.

– Як оцінюєте студентське життя у Казанському?

– Навчаюся онлайн, але беру участь у заходах і програмах мобільності, наприклад, Erasmus. Хотілося б побачити одногрупників та викладачів наживо. Живе спілкування дуже надихає.

– Що б ви порадили тим, хто тільки вступає до університету?

– Обирайте те, що справді цікаво. Якщо спеціальність не ваша, не бійтеся шукати іншу. Коли займаєшся тим, що любиш, тоді й успіх приходить.

– Хто вас мотивує?

– Напевно, я сам. Мої цілі й прагнення – найкраща мотивація.

– Маєте життєве кредо?

– Постійно рухатися вперед, робити корисні справи, правильно планувати свій час і брати відповідальність за свої дії.

– Яким бачите себе через 5–10 років?

– Бачу себе молодим фахівцем, який розвивається у своїй сфері, пише наукові статті, виступає, ділиться досвідом. Мені це справді подобається.

Єлизавета МАНЖОС.

КАРАЗІНЦІ, ЯКИМИ ПИШАЄМОСЯ!

«КРАСА – ЦЕ СВОБОДА БУТИ СОБОЮ». ІНТЕРВ'Ю З ЛАУРЕАТКОЮ ТВОРЧОЇ ПРЕМІЇ ІМЕНІ А. Ф. ЛУНЬОВА ОЛЕНОЮ ТИХОНОВОЮ

Іноді шлях до науки починається з олівця, манги та фанатського захоплення вікторіанською естетикою. А іноді – з тиші бібліотечних залів, де кожен форзац старої книги шепоче історію. Олена Тихонова – студентка 4 курсу історичного факультету, співробітниця бібліотеки Короленка та лауреатка творчої премії імені Афанасія Луньова – поєднує в собі дослідницю, художницю й людину, яка вміє бачити красу в деталях. Ми поговорили з Оленою про премію, творчість під час війни, мрії та силу бути «надто» захопленою тим, що любиш.

– Що для вас означає отримати творчу премію імені А. Ф. Луньова?

– Для мене це не просто нагорода й не чергова відзнака «за досягнення». Це, радше, знак довіри й внутрішній орієнтир. Афанасій Луньов був людиною, яка зберігала історію й красу не для сьогодення, а для майбутніх поколінь. Отримати премію його імені – означає відчувати себе частиною цього довгого ланцюга людей, які працюють із культурною пам'яттю. Для мене це підтвердження того, що моя робота має сенс не лише зараз, а й у ширшому історичному контексті.

– Як ви дізналися, що стали лауреаткою і якими були перші емоції?

– Це сталося абсолютно несподівано. Результати оголосили наприкінці пленарного засідання – у той момент, коли ти вже перестаси чекати й просто перебуваєш «у потоці». Спершу було коротке завмирання, ніби серце на мить зупинилося. А потім – тепла, тиха радість і вдячність. Усвідомлення того, що твою працю помітили серед багатьох талановитих студентів і фахівців, дуже надихає й водночас заспокоює.

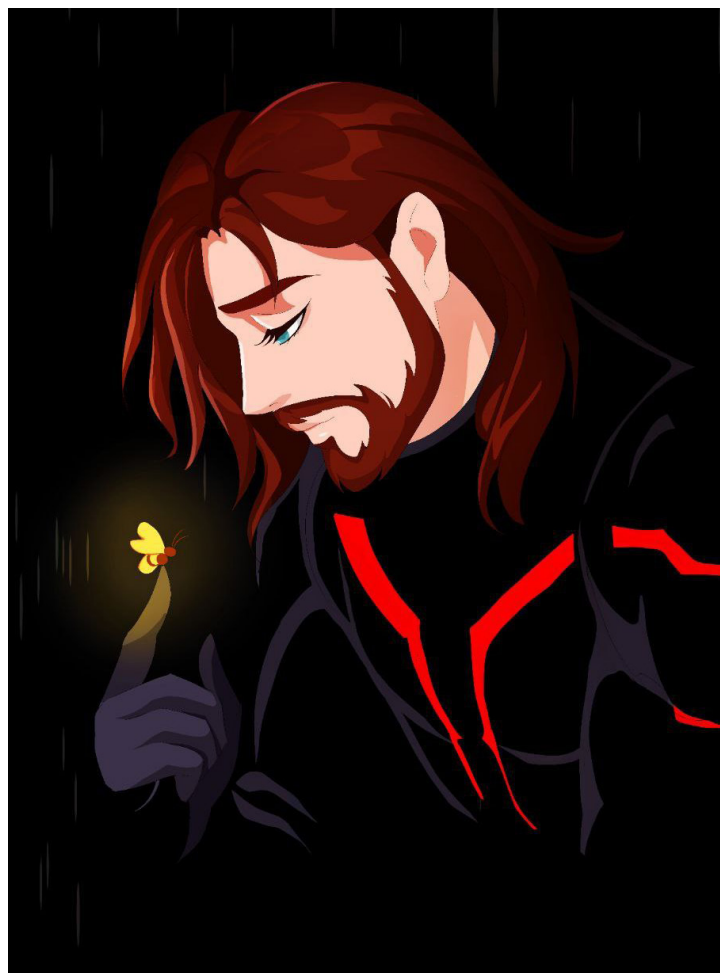
– За яку саме роботу або проєкт вам присудили премію?

– Премію було присуджено за комплексну доповідь, присвячену історії костюма. Це дослідження базувалося передусім на роботі з експонатами музею «Вікторія» у Києві. Хоча я не мала змоги відвідати музей особисто, цей факт не став перешкодою. Навпаки – дослідження перетворилося на спільну роботу багатьох людей. Працівники музею, близькі,

викладачі – кожен допоміг по-своєму. Особливу роль відіграли світлини моєї викладачки німецької мови, які дозволили глибше проаналізувати європейський аспект моди в Україні. Фактично це була міждисциплінарна робота істориків і філологів, яка дала змогу повноцінно «прочитати» костюм як культурний текст.

– Чи вплинула ця відзнака на ваше бачення власної творчості або майбутнього?

КАРАЗІНЦІ, ЯКИМИ ПИШАЄМОСЯ!

Малюнки Олени Тихонової

— Так, безумовно. Вона додала сміливості. Сміливості не знецінювати свої інтереси й не соромитися тем, які здаються «надто вузькими». Це не змінило мого шляху, але дало відчуття внутрішньої опори: я маю право займатися тим, що справді люблю, і робити це серйозно.

— Наскільки для вас важливою є підтримка молодих талантів через такі премії?

— Це критично важливо. Творчість — дуже крихка річ, їй постійно потрібне підживлення. Такі премії дають зрозуміти, що голос молодих дослідників чується, що їхні ідеї важливі для культурного простору. Це одна з найсильніших мотивацій продовжувати працювати, особливо в складні й нестабільні часи.

— Як і коли у вас зародилася любов до творчості? Як почалася історія з Каразінським?

— Любов до творчості була зі мною завжди. Скільки себе пам'ятаю, я тримала в руках олівець. Малювання з дитинства стало для мене формою медитації, способом упорядковувати думки. А Каразінський університет підкорив мене своєю атмосферою. Хотіла вчитися там, де історія буквально присутня в повітрі. Для історика навчання в такому класичному університеті — це вже джерело натхнення.

— Хто або що найбільше вплинуло на ваш стиль та розвиток?

— Передусім — сім'я. Постійна підтримка й фраза «пробуй, у тебе вийде» формують внутрішню

впевненість. А творчий поштовх дала манга «Темний дворецький». Саме вона відкрила для мене естетику вікторіанської доби. Деталізація костюмів настільки мене захопила, що фанатський інтерес поступово переріс у наукові дослідження та роботу з архівами.

— Які труднощі або ключові моменти найбільше сформували вас як творчу особистість?

— Парадоксально, але ковід і війна. Ці події замкнули мене в чотирьох стінах, у власному просторі. Саме там я змогла зосередитися на собі, своїх думках і творчості. У певному сенсі ці обставини допомогли мені знайти внутрішній баланс і глибше зрозуміти, ким я є.

— Що для вас означає розвиток у

КАРАЗІНЦІ, ЯКИМИ ПИШАЄМОСЯ!

творчій сфері?

– Для мене розвиток – це постійне розширення кругозору. Це не гонити за результатами, а процес пізнання. Хочу рости в диджитал-арті та паралельно поглиблювати знання з історії європейського костюма, щоб стати справді компетентним спеціалістом.

– Які навички чи знання зараз прагнете вдосконалити найбільше?

– Зараз активно працюю над анатомією в динаміці. Хочу, щоб персонажі на моїх малюнках рухалися, а не були статичними, як манекени. У науковому плані – це іноземні мови. Для історика вони відкривають доступ до величезної кількості джерел.

– Як вдається поєднувати творчість із навчанням на 4 курсі?

– Попри велике навантаження, малювання залишається для мене способом відпочинку. Особливо в умовах війни це життєво необхідно. Творчість супроводжує мене і в навчанні, і в роботі: в університеті – це діяльність у гуртку «Мистецтвознавці», а в бібліотеці Короленка – створення креативних матеріалів і постів.

– Чи допомагає університетська спільнота у ваших творчих ініціативах?

– Так, дуже. Атмосфера Каразінського університету сприяє нестандартному мисленню. Викладачі підтримують творчий підхід, а спілкування з однодумцями надихає на нові ідеї.

– Які студентські проєкти стали для вас знаковими?

– Підготовка першої доповіді на краєзнавчу конференцію. Я досліджувала костел Успіння Діви Марії в Харкові й настільки заглибилася в тему, що буквально жила нею. Це був початок другого курсу, і емоції вчорашньої школярки просто зашкалювали.

– Яким є ваш типовий день?

– Якщо реальність не втручається вибухами, день проходить у бібліотечному відділі, де я працюю й паралельно слухаю пари. Увечері – побутові справи та розфарбовування картин за номерами. Це проста, але дуже заспокоїлива форма відпочинку.

– Чи є у вас ритуали, що допомагають увійти у творчий стан?

– Музика й артбуки до фільмів, ігор та мультфільмів. А ще дивна, але дієва звичка бігати по кімнаті, коли активно думаю. Це допомагає структурувати ідеї.

– Якою бачите себе через 5–10 років?

– Я не люблю планувати так далеко. Намагаюся жити тут і зараз. Але знаю точно: хочу займатися наукою.

– Про який проєкт мрієте, але ще не наважилися реалізувати?

– Про історичну реконструкцію. Хочу навчитися шити й відтворювати одяг за модною періодикою XIX століття, але поки що не зробила перший крок.

– Чи плануєте пов'язати професійне життя з творчістю?

– Так, і я вже рухаюся в цьому напрямі. Робота у відділі рідкісних та колекційних видань – це постійне джерело натхнення. Уже наступного року планую розробляти віртуальну виставку на базі модного журналу.

– Яка ваша найбільша мрія?

– Як і в багатьох українців сьогодні – перемога й мир у європейській Україні.

– Що надихає найбільше сьогодні?

– Краса в деталях. Навіть фантик від цукерки може надихнути, якщо він зроблений зі смаком і душою.

– Як ставитися до критики?

– Конструктивну критику сприймаю як інструмент росту. Головне – відрізнати критику роботи від критики особистості.

– Які автори або події зараз найбільше впливають на ваш світогляд?

– Мене надихають жінки-періопрохідці XIX століття – феміністки та суфражистки, які боролися за право бути собою. Також слідкую за блогеркою Наталією Скорняковою, яка займається історичною реконструкцією.

– Що б хотіли сказати іншим студентам і молодим творчим людям?

– Не бійтеся бути «надто» захопленими тим, що любите. Це не дивацтво, це ваша унікальність. І обов'язково подавайтеся на конкурси та премії.

– Якою порадою поділилися б із собою кілька років тому?

– Зберися, у тебе все вийде.

Єлизавета МАНЖОС.

100 РОКІВ КРАЄЗНАВЧОГО РУХУ: У КАРАЗІНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ – ФОРУМ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

28 листопада 2025 року на історичному факультеті Казанського університету відбулася 43-тя Міжнародна краєзнавча конференція молодих учених «Історія та сьогодення краєзнавчих студій». Цей науковий форум, що став невіддільною традицією академічного життя Харкова та України, проводиться в університеті з 1983 року. Нині це один із найдавніших в Україні майданчиків, де молоді дослідники презентують свої напрацювання та обговорюють теоретичні й практичні аспекти краєзнавчих студій.

Цьогоріч до конференції долучилися представники 26 університетів, наукових установ, архівів, музеїв та закладів середньої освіти з України та інших країн. Організаторами заходу виступили історичний факультет, наукове товариство студентів, аспірантів і докторантів, центр українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Казанського університету спільно з Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди, Харківським національним медичним університетом

та Харківським відділенням Національної спілки краєзнавців України.

Конференцію було присвячено 100-річчю інституалізації краєзнавчого руху в Україні. Адже саме 28 травня 1925 року в Харкові відбулася Перша Всеукраїнська конференція з краєзнавства, результатом якої стало створення Українського комітету краєзнавства – організації, з якої згодом виросла сучасна Національна спілка краєзнавців України. Протягом десятиліть вона залишається важливою рушійною силою розвитку краєзнавчих студій, збагачуючи науку численними дослідженнями.

Особлива увага під час заходу була присвячена Герою України, академіку Петру Тимофійовичу Троньку – першому голові відродженої Національної спілки краєзнавців України та Почесному доктору Казанського університету. Він багато років очолював Наглядову раду університету, а сьогодні про нього нагадує меморіальна дошка

на головному корпусі. Цього року відзначається 110-річчя від дня його народження – дата є в Постанові Верховної Ради України про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв. На вшанування двох ювілеїв 25 листопада 2025 року викладачі та студенти університету поклали квіти до меморіальної дошки академіку.

З урочистими вітаннями конференцію відкрив декан історичного факультету, кандидат історичних наук, доцент С. Д. Литовченко. З промовою виступив також завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології, доктор історичних наук, професор С. І. Посохов, який розповів про життєвий шлях П. Т. Тронька та його зв'язок із Харковом і Казанським університетом.

На пленарному засіданні відзначили студенток історичного факультету – Єлизавету Спасьонову, Єлизавету Малік та Вікторію Потікан. Під час літньої краєзнавчої практики вони зібрали цінні матеріали, передані до фондів Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова. Про

МІЖНАРОДНІ КОНФЕРЕНЦІЇ

співпрацю цього музею з історичним факультетом розповіла виконавча обов'язків директора, кандидатка філософських наук О. М. Сошнікова.

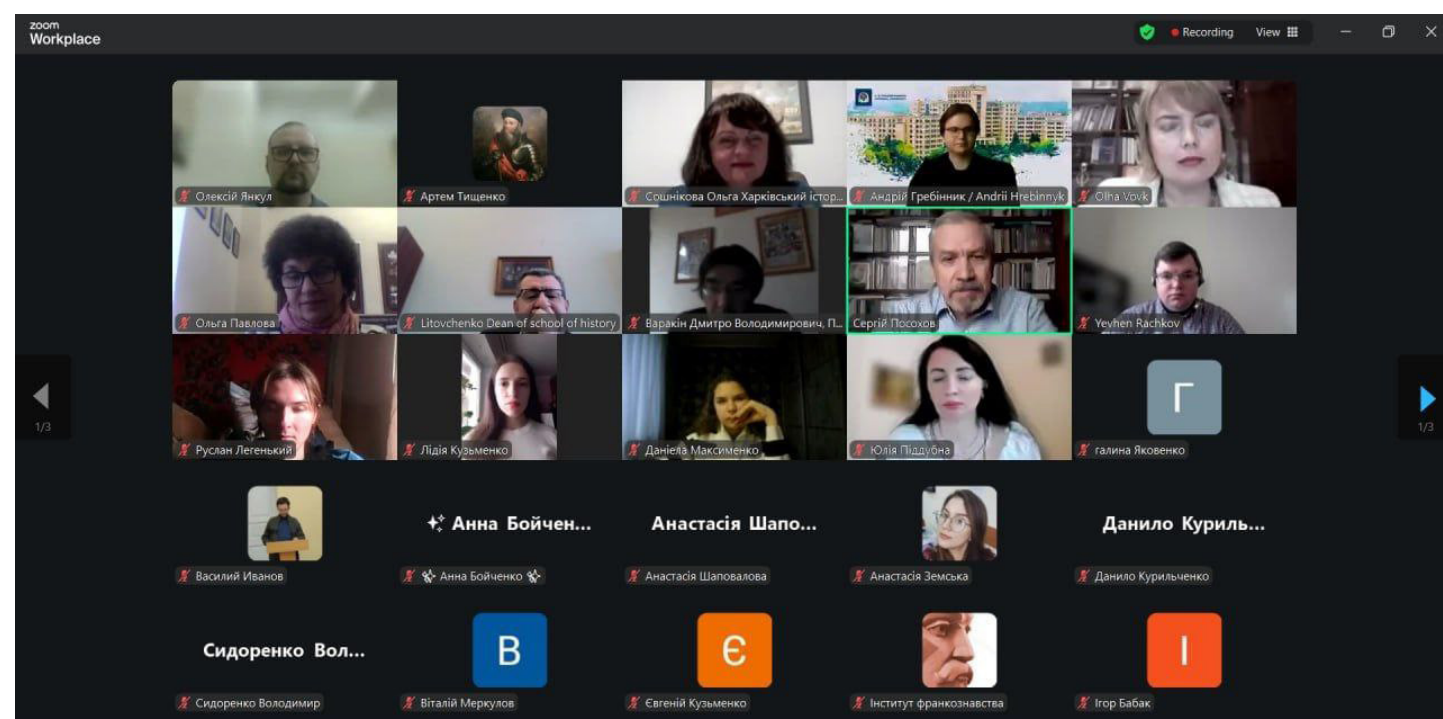
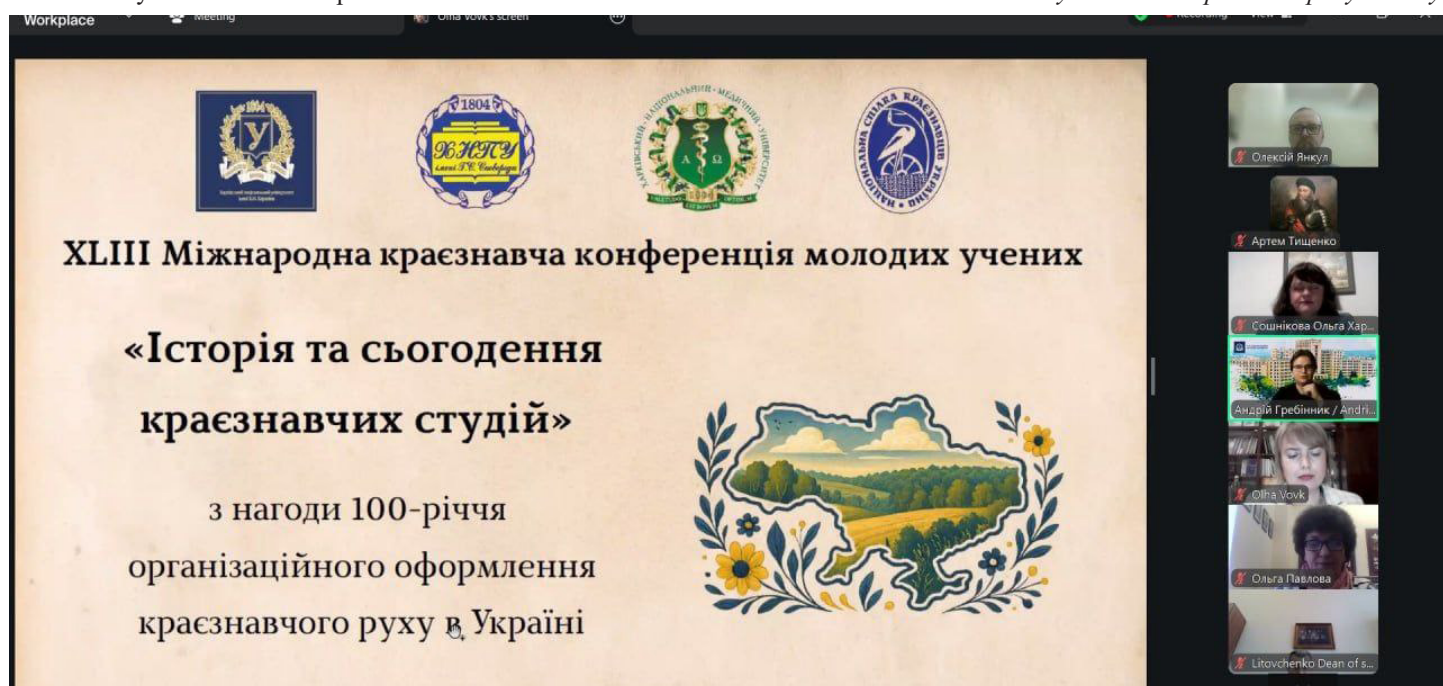
Тематика секційних доповідей була широкою та різноманітною. Учасники продемонстрували високий рівень підготовки, представивши дослідження, що охоплювали різні напрями локальної історії та порушували актуальні питання сучасної гуманітаристики. Виступи викликали жваві дискусії, під час яких учасники обговорювали як

методологічні підходи, так і практичні аспекти краєзнавчих досліджень.

За традицією під час конференції визначили найкращі доповіді. Лауреатом Премії імені А. Г. Слюсарського став студент II курсу історичного факультету Ігор Бабак. Творчу премію імені А. Ф. Луньова отримала студентка IV курсу Олена Тихонова, а лауреатом творчої премії імені Героя України, академіка П. Т. Тронька став студент IV курсу Віталій Меркулов.

Попри труднощі воєнного часу, історичний факультет Казанського університету продовжує залишатися осередком активного наукового життя. Проведення 43-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих учених – яскраве свідчення незламності української науки та стійкості молодих дослідників перед викликами сучасності.

*Андрій ГРЕБІННИК,
голова наукового товариства
студентів історичного факультету.*

КНИГИ ПІД ЯЛИНКУ

ЩО КАРАЗІНЦІ ПОКЛАДУТЬ ПІД ЯЛИНКУ ЦІЄЇ ЗИМИ?

Коли ворог усіма силами намагається стерти наше культурне середовище – українці проявляють неймовірну силу опору й приділяють мистецтву все більше уваги. Книжкова сфера в Україні розвивається, а читачів стає все більше. Під час канікул думки про відкладені або давно закинуті романи приходять з особливою регулярністю, особливо коли цей рік був наповнений новинками від українських авторів: «Суперсила Різдва» упорядниці Богдана Неборак, «Гемінгвей нічого не знає» Артур Дронь, «Книга Еміля» Ілларіон Павлюк, «Вівці цілі» Євгенія Кузнецова, «Як це дивитися: українське кіно незалежності» Юрій Самусенко, «Життя на межі» Тетяна Огаркова та Володимир Єрмоленко, «Летиція Кур'ята та всі її вигадані коханці, яким вона збрехала про свого батька» Віра Курико, «Як вдихнути вільно. Посібник з деколонізації» Маріам Найем, «Сьомга» Софія Андрухович, «Проти культурної амнезії» Віра Агеева.

Окрім вітчизняних авторів, завжди можна звернутися й до нових видань закордонних письменників: «Меланхолія опору» Ласло

Красногоркаї, «Країна снігу» Ясунарі Кавабата, «Дівчинка, яка любила Тома Гордона» Стівен Кінг, «Бідолашні створіння» Аласдер Грей, «Атлас хмар» Девід Мітчелл.

І куди ж без зимової класики? «Різдвяні канікули» Сомерсета Моєма, «Різдво Еркюля Пуаро» Агати Крісті, «Різдвяна пісня у прозі» Чарльза Дікенса, «Лев, чаклунка і чарівна шафа» Клайва Льюїса, «Дари волхвів» О. Генрі.

Ми запитали в каразінців, яку книгу цього Різдва вони покладуть під ялинку?

Анна Радчук, першокурсниця юридичного факультету:

– Я б хотіла порекомендувати книгу «Різдвяна свічка» М. Лукада. Ця книга розповідає про те, що кожні 25 років напередодні Різдва ангел відвідує родину місцевого свічника й торкається до однієї свічки. Той, хто її запалить, отримує здійснення свого потаємного бажання. Це захоплива історія про віру й сумніви, прощення й прийняття, а також про те, у чому насправді полягає диво – в отриманні бажаного чи у

внутрішньому перетворенні. Історія, що надихає знайти світло в темряві й дарує справжній різдвяний настрій. До речі, книга була екранізована у 2013 році, тому є можливість для візуалізації.

Олександр Савчук, видавець, кандидат філософських наук, фахівець центру українських студій і краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька:

– Формулювання питання про «книги під ялинку» нагадало мені книгу Дар'ї Анцибор «Під подушку чи під ялинку?», у якій вона розбирала різні варіації зимових традицій. Я думав, що все вже знаю на цю тему, але все одно відкрив для себе багато нового. Окрім цього, нещодавно було нагородження премії ім. Шевельова, лауреатом якої став Артур Дронь. Раджу почитати одне з найкращих есеїстичних видань на сьогодні – «Гемінгвей нічого не знає». Також, як науковець, не можу не згадати про серйозну працю американського дослідника палестинського походження Едварда Саїда «Орієнталізм». Це специфічна, культурологічна література про подолання колоніалізму, яка на прикладі країн Сходу описує процеси створення й викривлення образу цілого регіону.

Якоюсь мірою нам можуть бути близькими постколоніальні теорії, адже ми теж проходимо через це.

Євген Захарченко, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, завідувач Навчальної лабораторії історичної інформатики:

– Рекомендую каразінцям «Міфи та фейки з історії України» Павла Єремєєва та «Розділена династія» Фабіана Бауманна. Ці дві книжки зовсім не схожі, але надзвичайно актуальні зараз. Написані легко та доступно. Книга Фабіана Баумана показує, що національна ідентичність – це свідомий вибір кожного індивіда, і цей вибір може бути протилежним навіть між членами однієї родини й розвести по різні боки барикад революції та лінії фронту. Книга Павла Єремєєва деконструє найпоширеніші українські міфи та фейки української історії. Читаючи обидві книги, ви відчуєте, як їхній зміст перегукується із сучасністю й розкаже нам про минуле, що й досі залишається з нами і в теперішньому.

Тетяна Лядова, декан медичного факультету, доктор медичних наук:

– Мені дуже подобається Ліна Костенко, перечитую вже вдруге її «Записки українського самашедшого». В умовах сьогодення це дуже актуальна книга, адже вона пов'язана з нашим сприйняттям світу й усвідомленням себе як українців. Також можу порадити книги Річарда Шеперда «Сім етапів

смерті» та «Неприродні випадки», у яких описані цікаві випадки клінічних кейсів із життя судмедексперта, що можуть бути захопливими для усіх.

Леонтій Сухоставець, студент ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»:

– З огляду на мою спеціальність і коло зацікавлень, я б порадив книгу Дмитра Кулеби «Війна за реальність». Вона допомагає краще зрозуміти, як формується інформаційний простір, чому інформація стає інструментом впливу та де проходить межа між фактом й інтерпретацією. Це не теоретичний підручник, а уважна розмова про новини, заяви й сенси, з якими ми стикаємося щодня. Книга дисциплінує мислення й змушує уважніше ставитися до того, що ми читаємо, поширюємо та в що віримо.

Віталіна Олійник, студентка факультету іноземних мов:

– Кожної зими намагаюся знайти щось нове й цікаве для себе. Щось для новорічного настрою та відчуття затишку. Є дуже багато книг у черзі, але ще ніхто не зміг перемогти улюблену історію мого дитинства – «Нарнія». Особливо перша частина. З того моменту, як тато показав мені цю казку декілька років тому, це перетворилося в традицію: не тільки перечитувати її кожної зими, а й родинною переглядати разом екранізацію.

Валентин Чебанов, академік НАН України, директор Інституту хімії функціональних матеріалів, завідувач кафедри прикладної хімії:

– Під ялинку каразінцям цього року я б поклав кілька книжок. Насамперед для тих, хто бажає знати, як розвивалося людство, а також намагається проникнути в таємницю, що буде з нами надалі – книги Ювал Ной Харарі «Sapiens: Людина розумна. Коротка історія людства», «Homo Deus. Людина божественна. За лапідарними майбутнього» і ще до них вельми актуальну «Nexus. Коротка історія інформаційних мереж від кам'яного віку до ШІ». З художніх цього року я б обрав Сергія Жадана «Депеш Мод» – яскравий і «неправильний» роман про ті роки нашого міста, коли і я був студентом тоді ще Харківського державного університету. Коли я читав цю книгу моментами мені задавалося, що десь поруч з головними героями був я сам, особливо коли йшлося про хіміків. І остання книга належить до, начебто, несерйозних, хоча насправді це зовсім не так. Її авторами є Руслан Горовий, Людмила Горова та Віталій Чепинога, видана вона у видавництві «ТаТиШО». А ось назву пропоную нагулжити самостійно тим, кому стане цікаво, а також потім ще й дізнатись, що ж ця назва означає.

Меланія РИБАЛКО.